Planbeskrivelse

Detaljregulering, Masseuttak Sautjønnheia
Froland kommune
PlanId: 155R1Det1

Planbeskrivelse
Detaljregulering, Masseuttak Sautjønnheia
Froland kommune

Dato	Prosjektnummer	Gradering
30.09.2026	25093	Åpen

Oppdragsgiver	Oppdragsgivers representant
Oveland Utemiljø AS	Benth Eik

Sammendrag

Bygge- og anleggsbransjen er avhengig av god tilgang på gode byggeråstoffer.

Prøveuttak har vist at det er masser av god kvalitet til natursteinsmuring og hellelegging. Resterende masser vil bli brukt til fyllmasse og knust til drenerende masser. Det vil bli sendt inn prøver for å avklare om massene har ønskede kvaliteter til noen av bruksområdene for silikasand. Fagkyndig har uttalt at det ikke vil lønne seg å knuse kvartsitt til sand/betongtilslag fordi knusing og transport er kostbar, og fordi det er god tilgang på naturlig forekommende sand i områdene nær betongblandeverkene i regionen.

Reguleringsplanen med påfølgende drifts- og avslutningsplan skal omfatte både området med prøveuttak og planlagt uttaksområde. Med dagens uttak av byggeråstoff, vil masseuttaket ha en forventet brukstid på 72-90 år.

Byggeråstoff er tungt. Transport av slike masser er kostbare og medfører klimagassutslipp og belaster veisystemet. Det er derfor samfunnsøkonomisk og miljømessig viktig å ha tilgjengelige pukkverksressurser av god kvalitet nær opptil der massene skal benyttes.

Arbeidet med planen og de utarbeidede fagrapportene viser at det er små konsekvenser av tiltaket for naturmiljø, vannmiljø eller forurensning til omgivelsene.

Masseuttaket vil sikre virksomhetens kontroll med tilgangen til byggeråstoff og arbeidsplasser.

1	26.10.2026	Små korrigeringer etter endringer i bestemmelsene	Erling I. Aas	Kristine Pedersen-Rise
0	30.09.2026	Utarbeidelse av planbeskrivelse	Erling I. Aas	Kristine Pedersen-Rise
Rev.	**Dato**	**Beskrivelse**	**Utarbeidet av**	**Kontrollert av**

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse 3
1. Bakgrunn og hensikten med planen 5
2. Planprosess 5
2.1 Varsel om oppstart av planarbeid 5
2.2 Folkemøte 7
2.3 Innkomne merknader til kunngjøringen 7
3. Planstatus og rammebetingelser 7
3.1 Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet (2025) 7
3.2 Statlige planretningslinjer for klima og energi (2024) 7
3.3 Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T1442/2021) 8
3.4 Overordnede planer 8
3.4.1 Fylkeskommunale planer 8
3.4.2 ATP for Arendalsregionen (2019) 9
3.4.3 Kommunale planer 9
3.5 Gjeldende reguleringsplaner, tilgrensende planer, varslede planer 12
3.6 Undersøkelsesrett 12
4. Beskrivelse av dagens situasjon i planområdet 13
4.1 Beliggenhet 13
4.2 Dagens arealbruk og stedets karakter 14
4.3 Landskap 14
4.4 Kulturminner og kulturmiljø 16
4.5 Naturverdier 16
4.6 Friluftsliv/rekreasjonsverdi / folkehelse og uteområder 17
4.7 Landbruk 17
4.8 Trafikkforhold 17
4.9 Teknisk infrastruktur 17
4.10 Grunnforhold 17
4.11 Flom, Avrenning 20
4.12 Støyforhold 20
4.13 Luftforurensning 21
4.14 Skred 21
5. Beskrivelse av planforslaget 22
5.1 Hovedgrep 22
5.2 Arealbruk 22
5.3 Nærmere beskrivelse av de ulike arealformålene i planen 24
5.4.1 Bebyggelse og anlegg 24
5.4.2 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur 25
5.4.3 Grønnstruktur 25
5.4.4 Hensynssoner 26
5.4.5 Rekkefølgebestemmelser 26
6. Virkninger/konsekvenser av planforslaget 27
6.1 Konsekvensutredning 27
6.2 Nærmiljø og friluftsliv 30
6.3 Landskap og landskapsbilde, stedets karakter 31
6.4 Kulturminner og kulturmiljø 32
6.5 Naturmiljø, Naturmangfoldloven 32
6.6 Naturressurser 33
6.6.1 Landbruk, vilt og fisk 33
6.6.2 Geologiske ressurser 33
6.7 Transport og trafikkavvikling, skolevei 34
6.8 Teknisk infrastruktur 36
6.9 Forurensning 36
6.9.1 Støy 36
6.9.2 Støv 36
6.9.3 Grunnforurensning 37
6.10 Vannmiljø, vannforskriften, vannressursloven 37

6.11 Flom 38
6.12 Overvann 40
6.13 Skred (snø, jord- og flomskred) 41
6.14 Grunnforhold 41
6.15 Lokale og regionale virkninger, klima og energi 41
6.16 Risiko- og sårbarhet 42
7. Gjennomføring av plan – økonomiske konsekvenser for kommunen 43
8. Oppsummering – forslagsstillers vurdering 43
9. Vedlegg 43

1. Bakgrunn og hensikten med planen

Hensikten med planarbeidet er å utarbeide detaljreguleringsplan for masseuttak i deler av Sautjønnheia i Froland kommune. Steinen skal brukes til natursteinsmurer, steintrapper og hellelegging. Stein som ikke er egnet til disse bruksområdene vil bli benyttet som sprengstein eller knust til avrettings- og drenerende masser (ulike fraksjoner kult, pukk og grus) til bruk i firmaets oppdrag, og for salg til byggeprosjekt som ikke trenger masser med godkjent klassifisering. Det er rådgivende ingeniørfirma Stærk & Co AS som fremmer planforslaget på vegne av Oveland Utemiljø AS.

Direktoratet for mineralforvaltning gav 16. november 2020 tillatelse til prøveuttak i området. Prøveuttak og geologers undersøkelse av aktuelt uttaksområde (vedlegg 10) viser at det er fjell med ønskede kvaliteter til formålet i området. Oveland Utemiljø AS har derfor satt i gang en prosess med å regulere området og deretter søke driftskonsesjon for etablering av masseuttak.

Natursteinblokker og heller er sammen med pukkverksprodukter en viktig ressurs for næring og samfunnet med tanke på sysselsetting og utformingen av våre fysiske omgivelser. Tiltakshaver baserer sin virksomhet på å bygge og skape gode og estetisk flotte ute- og inneområder med bl.a. naturlige stein og heller.

Frem til nå har Oveland Utemiljø kjøpt og importert stein fra ulike steder i landet og i verden. God tilgang på dette byggeråstoffet er avgjørende for å få forutsigbarhet og lønnsomhet. Med eget lokalt brudd vil firma også få kontroll på opphav, nødvendige godkjenninger, redusere transportkostnader og utslipp til miljøet, og sikre arbeidsplasser. I ønsket uttaksområde er det ca. 720.000 fm³ fjell. Det er forventet å ta ut ca. 8-10.000 fm³ fjell pr. år. Dette tilsvarer 72-90 års drift.

Bruksområdet for byggeråstoffet er offentlige, felles og private ute- og inneområder, murer, hellelagte områder og trapper. Etterspørselen etter disse produktene er forventet å fortsette i fremtiden.

Produkter fra steinbrudd er tunge og muligheten for levering av mure- og trappestein og heller av god kvalitet, samt pukkverksprodukter, innenfor korte transportavstander, har betydning for klimaet og trafikkbelastningen på veiene.

Etableringen av massetaket vil styrke næringsgrunnlaget på gårdseiendommen.

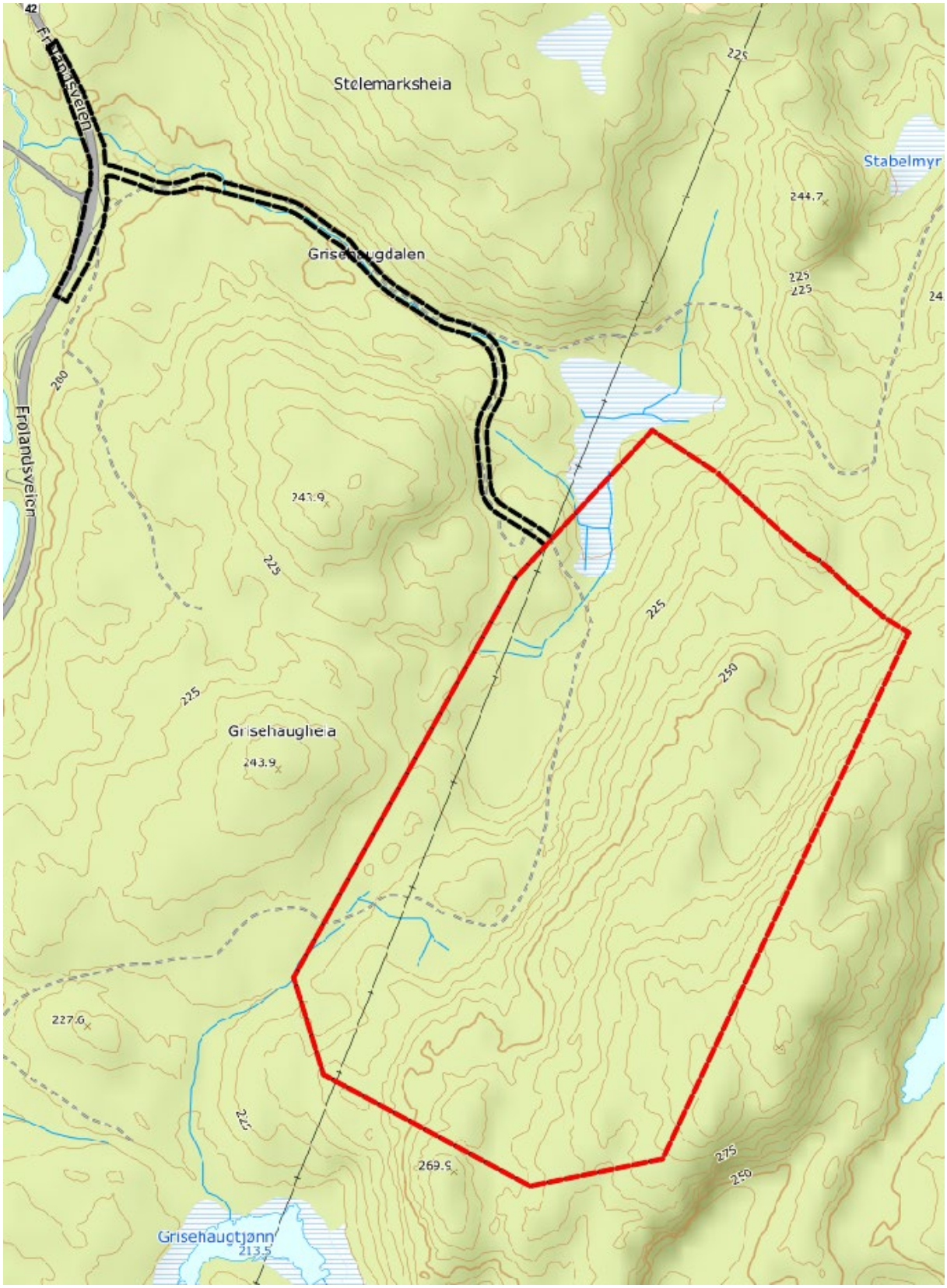
2. Planprosess

Det er utarbeidet planinitiativ. Dette ble behandlet i kommunen og lagt til grunn for oppstartsmøtet. Det ble skrevet referat fra oppstartsmøtet. Planinitiativ og referat ble sendt sammen med kungøringsdokumentene til berørte parter.

2.1 Varsel om oppstart av planarbeid

Planarbeidet ble kunngjort 23.10.2025 ved brev til berørte parter/grunneiere, offentlige instanser og grupper/organisasjoner, i tillegg til annonse i avisa Frolendingen og kunngjøring på hjemmesidene til Froland kommune og Stærk & Co. Frist for merknader ble satt til 21.11.2025. Se vedlegg 1.

Etter innspill fra fylkeskommunen til kunngjøringen er adkomstveien fra fylkesvei 42 innlemmet i planområdet, se figur 1.

Figur 1. Kunngjort planområde (rød stiplet strek) og utvidet planområde (svart stiplet strek).

2.2 Folkemøte
Det ble avholdt folkemøte mandag 10. november kl. 17 i Oveland Utemiljø sine kontorlokaler. Alle berørte naboer var representert. Det ble gitt en orientering om planene. Etterpå var det en åpen dialog hvor de berørte fikk uttale seg og stille spørsmål, og forslagstiller og arealplanlegger svarte. Naboene har videre hatt egne møter, deltatt med en oppnevnt person på felles befaring i området, og til slutt samarbeidet om innspill til planarbeidet. Befaring med grunneier, forslagstiller, oppnevnt naborepresentant og planlegger ble avholdt 18. november kl. 9.

2.3 Innkomne merknader til kunngjøringen
Det kom inn 6 innspill til kunngjøringen av oppstart av planarbeid, et felles fra berørte naboer og fem fra offentlige instanser, se vedlegg 2. Det er laget et sammendrag av merknadene med forslagsstillers kommentarer, se vedlegg 3.

3. Planstatus og rammebetingelser

3.1 Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet (2025)
Formålet med retningslinjene er å sikre en samordnet og bærekraftig bolig-, areal- og transportplanlegging og bidra til mer effektive planprosesser. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige lokalsamfunn, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet. Planleggingen skal samtidig bidra til reduserte klimagassutslipp, et klimatilpasset samfunn og ivaretakelse av kulturmiljø og naturmangfold, samt redusere tapet av dyrket mark, natur-, villrein- og friluftsområder og karbonrike arealer.

Retningslinjene gjelder for all arealdisponering i hele kommunen og skal bidra til å balansere vern og utvikling av areal.

Effektiv og sikker trafikkavvikling og god framkommelighet for godstransport skal ivaretas i planleggingen. Virksomheter med behov for godstransport bør lokaliseres slik at eksisterende infrastruktur kan nyttiggjøres.

Omdisponering av dyrka jord skal minimeres.

Planlegging skal bidra til å nå målet om å redusere nedbygging av særlig viktige naturarealer for friluftsliv, naturmangfold og karbonrike arealer.

Planleggingen skal ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet mot naturfare og uønskede hendelser. Drikkevannskilder skal sikres i planleggingen.

Planlegging skal ivareta trafikksikkerhet for alle trafikantgrupper, spesielt gående og syklende, og særskilt sikre trygg skolevei.

Det skal vurderes hvordan arealbruksendringer vil påvirke kulturmiljø og landskap.

Relevans for planarbeidet:
Gode kjøreveier og redusert transportavstand er bra for trafikksikkerheten, trafikkavviklingen og begrenser utslipp. God tilgang på byggeråstoff er positivt for verdiskapning og næringsutvikling. Forholdene er nærmere omtalt i kap. 6 Konsekvenser av planforslaget.

3.2 Statlige planretningslinjer for klima og energi (2024)
Klima og energi skal vektlegges i planleggingen. Klima omfatter både reduksjon av klimagassutslipp, karbonopptak og -lagring og tilpasning til forventede klimaendringer.

Formålet med de statlige planretningslinjene er at det bl.a. skal legges til rette for arealbruk og løsninger som reduserer klimagassutslippene, opprettholder arealenes evne til karbonopptak- og lagring og støtter omstilling til et lavutslippssamfunn.

For å nå målsetninger om et lavutslippssamfunn skal planmyndigheten aktivt legge til rette for at transport, bosetting og næringsaktiviteter kan skje med så lave utslipp som mulig. Utslippsfrie transportløsninger skal vurderes.

Omdisponering og nedbygging av karbonrike arealer, inkludert myr, tidevannssump og andre typer våtmark og skog, skal unngås så langt som mulig, slik at arealenes evne til lagring og opptak av karbon opprettholdes.

Relevans for planarbeidet:
Godt fordelte uttaksområder for byggeråstoff er et tiltak for å redusere klimagassutslipp fra transport av råstoff. Se omtale og vurderinger i kap. 6 Prosjektet skal bidra til effektiv transport med lavere utslipp og i størst mulig grad unngå omdisponering og nedbygging av myr.

3.3 Retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen (T1442/2021)

Formålet med retningslinjen er å legge til rette for en langsiktig arealdisponering og planlegging av det fysiske miljø som fremmer trivsel og bokvalitet, forebygger helsekonsekvenser av støy, samt ivaretar og utvikler gode lydmiljøer og stille områder.

Retningslinjen gir anbefalte grenseverdier for støynivå utendørs, på fasade og på uteoppholdsarealer for støyfølsom bebyggelse. Retningslinjen gir også kvalitetskriterier for planlegging av ny støyfølsom bebyggelse og planlegging av støyende anlegg og virksomhet.

Relevans for planarbeidet:
Støy er utredet av støykonsulent, se vedlegg 4, og omtale i kap. 6.

3.4 Overordnede planer

3.4.1 Fylkeskommunale planer

Regionplan Agder 2030

Regionplan Agder er Agder-regionens overordnede styringsdokument for regional utvikling. Hovedmålet med Regionplan Agder 2030 er å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region innen 2030, og til å bli et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår.

Planen har fem hovedsatsingsområder:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

Relevans for planarbeidet:
God tilgang til byggeråstoff tettest mulig opp til der disse skal benyttes er viktig mht. redusert transportbehov, klimautslipp og økonomi. Egnet stein til bruk i utforming av våre omgivelser er et bidrag til å skape attraktive og dermed livskraftige byer, tettsteder, distrikter osv.

Energiplan for Agder
Fylkestingene i Aust- og Vest-Agder vedtok energiplan for Agder i 2007. Et av planens mål er å redusere utslipp av klimagasser og NOx fra transportsektoren, samt sikre bærekraftig utvikling av industrien på Agder.

Relevans for planarbeidet:
Kort avstand til byggeråstoff er viktig mht. redusert transportbehov og klimautslipp. Naturstein er en miljøvennlig ressurs i grønn industri i forhold til alternativene (betong, armering, leca, tre ol.) så lenge uttaket av råvaren tar hensyn til naturmangfold og arealer, og unngår unødig belastning på økosystemer.

3.4.2 ATP for Arendalsregionen (2019)
Planen presiserer at mål, strategier og retningslinjer forutsettes lagt til grunn for kommunal planlegging og byggesaksbehandling. Planlagt massetak berører delmålene «grønne og blå naturområder» og «Næring», samt transport, selv om fokuset her er på persontansport. Målet er å sikre regionens viktigste grønne og blå naturområder, friluftslivsområder, landbruks- og kulturlandskapsområder for langsiktig bruk og vern. Videre å gjøre regionen attraktiv og bærekraftig gjennom gode og forutsigbare rammebetingelser slik at eksisterende og nye næringer kan bidra aktivt til grønt skifte.

Relevans for planarbeidet:
Planen er relevant som regional føring ved vurdering av natur-, frilufts-, jordbruks- og landskapshensyn, transportbelastning og trafikksikkerhet, samt lokalisering i forhold til tettsteder og eksisterende infrastruktur.

3.4.3 Kommunale planer

Kommuneplanen, samfunnsdel (2021-2033), arealdel (2023-2033), arealstrategi

Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede styringsdokumentet for kommunens utvikling, og inneholder mål og verdier kommunen skal bygge samfunnsutviklingen på. Den legger føringer for arealstrategien og arealdelen. Selv om masseuttak ikke er nevnt eksplisitt, påvirkes slike tiltak av flere av samfunnsdelens målområder:

1. Klima og miljø som grunnleggende mål
Samfunnsdelen slår fast at Froland skal bygge utviklingen på:

- Klima og miljøhensyn
- Bærekraftig arealbruk
- Vektlegging av natur og økosystemer.

Relevans for planarbeidet:
Masseuttak skal vurderes i lys av hvordan tiltaket påvirker natur, landskap, klima og miljøbelastning.

2. Vern og bruk av natur – innbyggernes prioriteringer
Innbyggerinnspill i samfunnsdelen vektlegger:

- Hensyn til grønnstruktur og sammenhengende naturområder.

Relevans for planarbeidet:
Tiltak som kan gi store terrenginngrep, visuelle endringer eller påvirke friluftsområder og naturverdier skal vurderes.

3. Vekst, næringsutvikling og økonomisk bærekraft
Samfunnsdelen legger vekt på:

- Økonomisk bærekraft
- Næringsutvikling og arbeidsplasser – satse på lokale bedrifter
- Mulighet for å tilrettelegge for industri, herunder grønn industri.

Relevans for planarbeidet:
Massetak kan vurderes positivt der det understøtter lokal næringsutvikling, særlig dersom behovet er dokumentert for industri/næring, bygging m.v.

4. Arealstrategiens rolle – samfunnsdelen styrer rammene
Samfunnsdelen fungerer som grunnlag for arealstrategien, som igjen legger føringer for hvilke arealer som kan brukes til ulike formål. Selv om detaljene ligger i arealdelen, sier samfunnsdelen indirekte at:

- Arealbruk skal være langsiktig og bærekraftig
- Landbruks-, natur- og friluftsområder skal ivaretas
- Nye tiltak skal vurderes opp mot helheten i kommunens utviklingsmål

Relevans for planarbeidet:
Uttak i LNF-områder må vurderes opp mot verdier kommunen ønsker å beskytte og de føringer samfunnsdelen har for natur, klima og utviklingsmønster.

Arealdelen
Froland kommune er en kommune med relativt stor virksomhet inn under maskinentreprenørvirksomhet og utvinning av naturstein, pukk, grus og sand. I kommunen er det områder som er rike på fjell som er egnet til natursteinmurer, trapper og hellelegging. Det er i dag drift i 3 brudd som tar ut naturstein – hellestein og blokker, hvorav ett større (årlig 15.000 fm³) og to mindre (årlig 2.000 fm³ hver), samt ett som er i avslutningsfasen. I tillegg er det et masseuttak for pukkverksprodukter (årlig uttak 30.000 m³) og to løsmasseuttak hvor det tas ut sand/grus, hvorav årlig i det ene 10.000 m³ og det andre er i avslutningsfasen. Det er ikke lagt inn nye områder for masseuttak i arealdelen.

I kommuneplanens arealdel (2023-2033) er området avsatt til LNF-formål. Se figur 2.
Det er krav om reguleringsplan for tiltak nevnt i pbl. §20-1 bokstav k) vesentlige terrenginngrep. Planforslag som innebærer inngrep i naturterreng, skal vurdere avbøtende tiltak som naturrestaurering og eventuelt naturavgift.

Om mineralforvaltning står det i bestemmelsene at:

- *Det skal tas hensyn til registrerte mineralforekomster ved alle byggetiltak.*
- *Der forekomster med byggeråstoff kan bli berørt, vurderes hvordan ressursen kan komme samfunnet til gode før den blir gjort utilgjengelig for fremtidige generasjoner.*
- *Drift av uttak skal skje i henhold til bestemmelser i mineralloven med gjeldende forskrifter, samt vilkår i tillatelse etter loven. Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) er myndighet etter mineralloven.*
- *Alle uttak over 500 m³ skal meldes fra til DMF.*
- *Alle uttak over 10000 m³ skal ha driftskonsesjon.*
- *Alle reguleringsplaner for masseuttak skal ha utredning på landskapsvirkninger, og plan for avbøtende tiltak ved drift av massetaket. Og det skal vedlegges plan for ønsket etterbruk (avslutningsplan) for massetaket.*

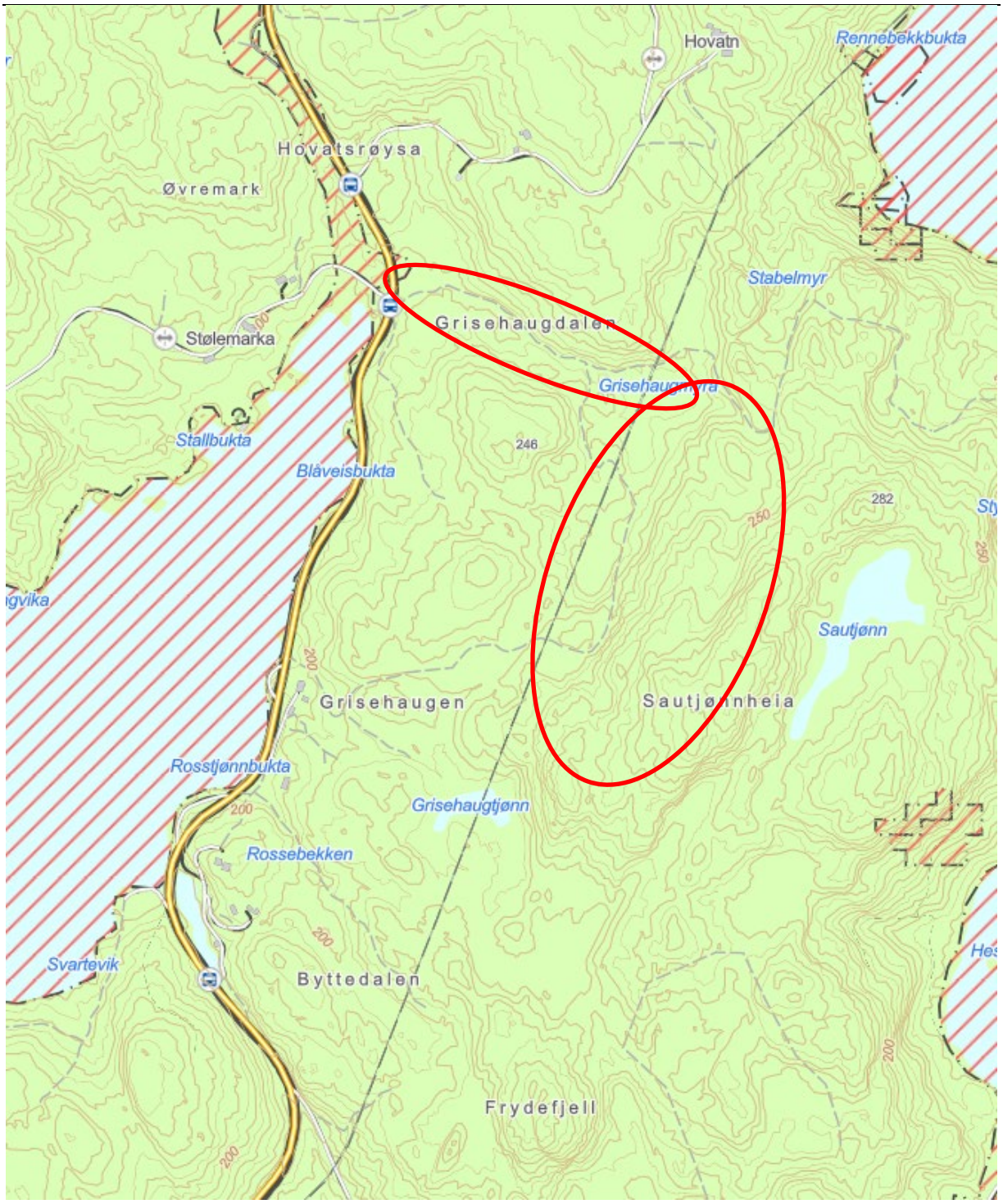
Det er 50 meter byggegrense til vann og vassdrag.

I bestemmelsene står det noe om overvannshåndtering som kan ha overført betydning for masseuttak:
Innenfor et utbyggingsområde skal det foreligge plan som viser hvordan overvannet blir håndtert. Det skal tilstrebes for å opprettholde den naturlige avrenningen i området og oppnå naturlig infiltrasjon i grunnen, før overvannet når ut til åpen resipient. Eksisterende bekker og kantvegetasjon skal bevares. Der man innenfor planområdet får en unaturlig opphoping av overvann skal avrenningen forsinkes med dreneringsmagasin slik at man får tilnærmet naturlig avrenning ut fra planområdet.

Om tiltak i og ved vann og vassdrag står det:
«Nye tiltak ved eller i vann eller vassdrag må ikke forringe vannforekomsten jf. Vannforskriftens §§ 4-7 og skal minst vurderes ihht. Forskrift om rammer for vannforvaltningen § 12. Tiltak som kreves konsesjonsbehandling må utformes jf. kravene stilt i vannressursloven § 23.»

Forslag til plan (områdeplan, detaljplan) som avviker fra kommuneplanen eller annen overordnet plan skal ha Froland kommune v/formannskapet sin tillatelse før planarbeidet igangsettes. Slik forespørsel ble behandlet i formannskapet i sak 26/2025 den 14. oktober 2025. Det ble fattet slikt vedtak: *«Formannskapet gir tillatelse til oppstart av plan for massetak ved Sautjønnheia gnr. 33 bnr. 1, selv om det ikke er et utbyggingsområde i kommuneplanens arealdel.»*

Relevans for planarbeidet:
Ønsket arealbruk er ikke i samsvar med arealformålet i kommuneplanen, men vil etter endt uttak bli tilbakeført til samme formål - LNF.

Figur 2. Utsnitt av kommuneplanens arealdel, der planområdet er grovt avmerket med røde ellipser.

3.5 Gjeldende reguleringsplaner, tilgrensende planer, varslede planer

Det er ingen gjeldende planer eller kunngjorte planer i eller nærheten av området.

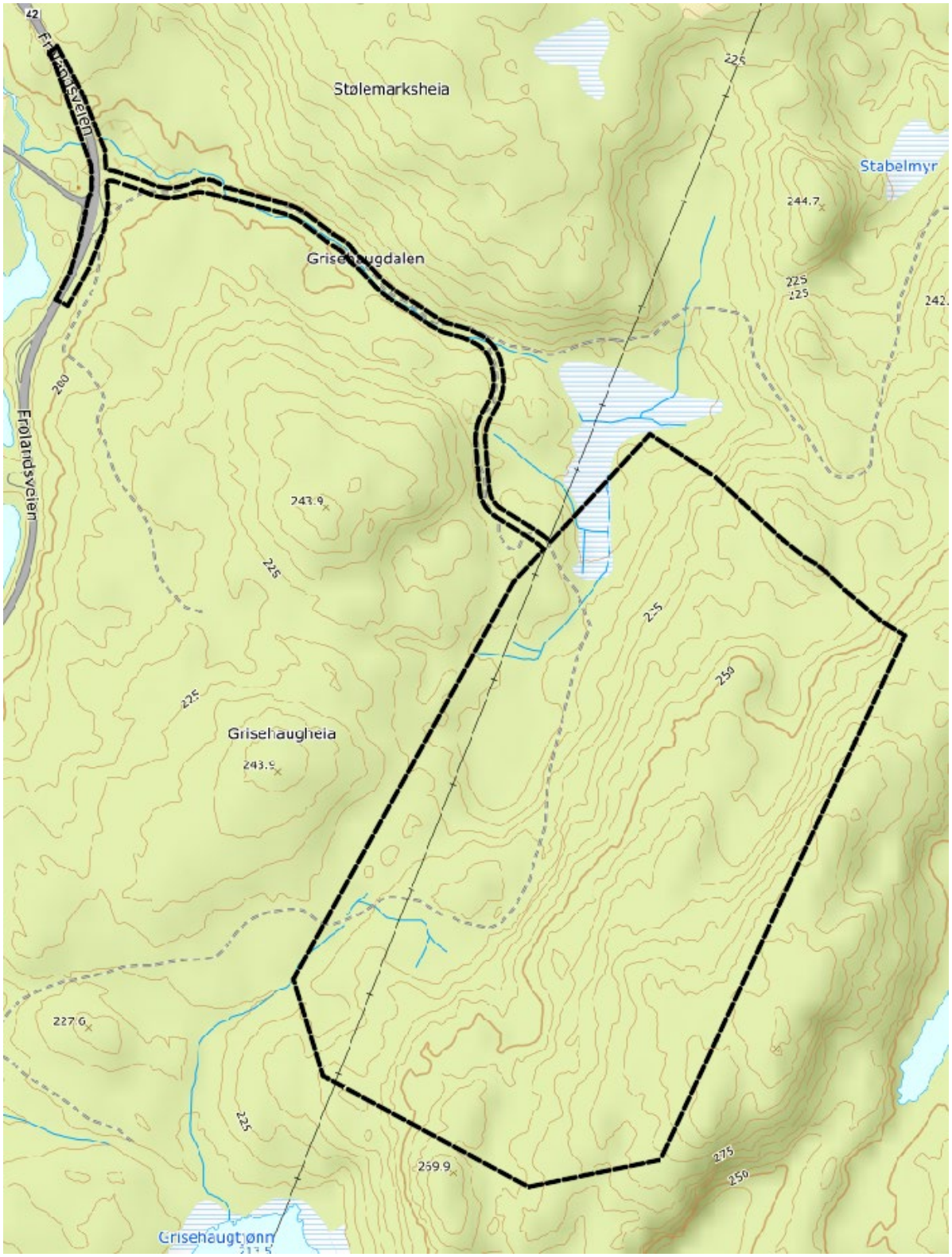
3.6 Undersøkelsesrett

United Minerals AS fikk 02.02.2026 godkjent undersøkelsesrett til statens mineraler i bl.a. område Froland 7 – rettighetsnummer 0392/2026. Planområdet ligger i dette området. Dette har ingen betydning for reguleringsarbeidet/planlagt masseuttak.

4. Beskrivelse av dagens situasjon i planområdet

4.1 Beliggenhet

Planområdet ligger nord for Mjåvatn, ved Sautjønnheia i Froland kommune. Det er adkomst til området fra fv. 42 i nordøstenden av Blengsvatn. Planområdet er avgrenset som vist på figur 3 og 178,6 daa stort.

Figur 3. Oversiktskart planområde.

4.2 Dagens arealbruk og stedets karakter

Det planlagte uttaksområdet ligger i skogbruksmark. I forbindelse med hogst og prøveuttak av stein ble det bygd skogsbilveg klasse 3 inn til området. Prøveuttaket har vist at fjellet har de kvaliteter man er ute etter for uttak av stablestein og heller. I terrenget er det enkle traktorveier/-sleper. Det går et høyspenningsanlegg sørvest-nordøst gjennom området, øst for det planlagte uttaksområdet. 500 til 800 meter fra uttaksområdet er det til sammen 11 boenheter, 8 boliger og 3 fritidsboliger. Det er ingen bebyggelse i planområdet.

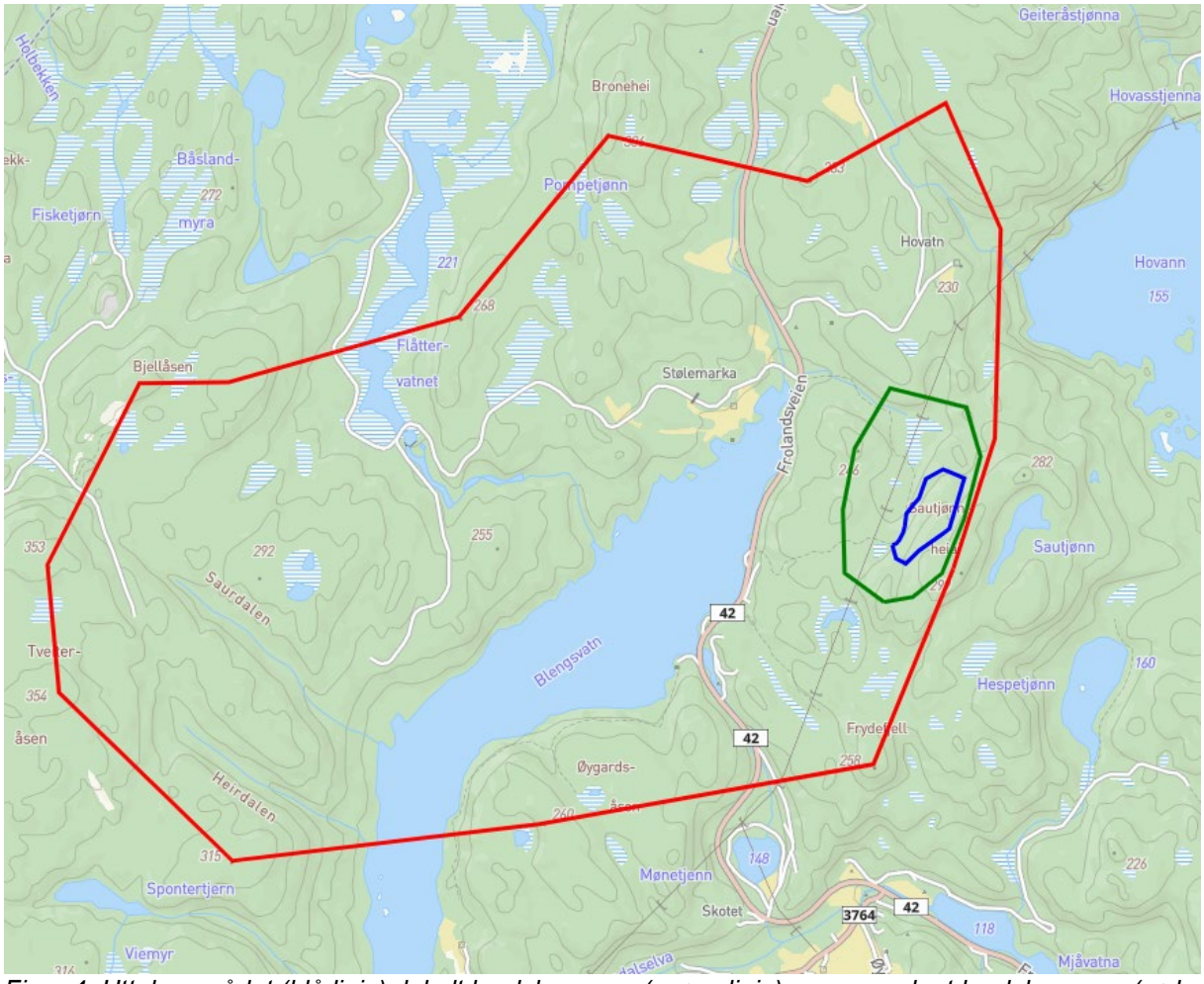
4.3 Landskap

Geologi, landformer og vannforekomster

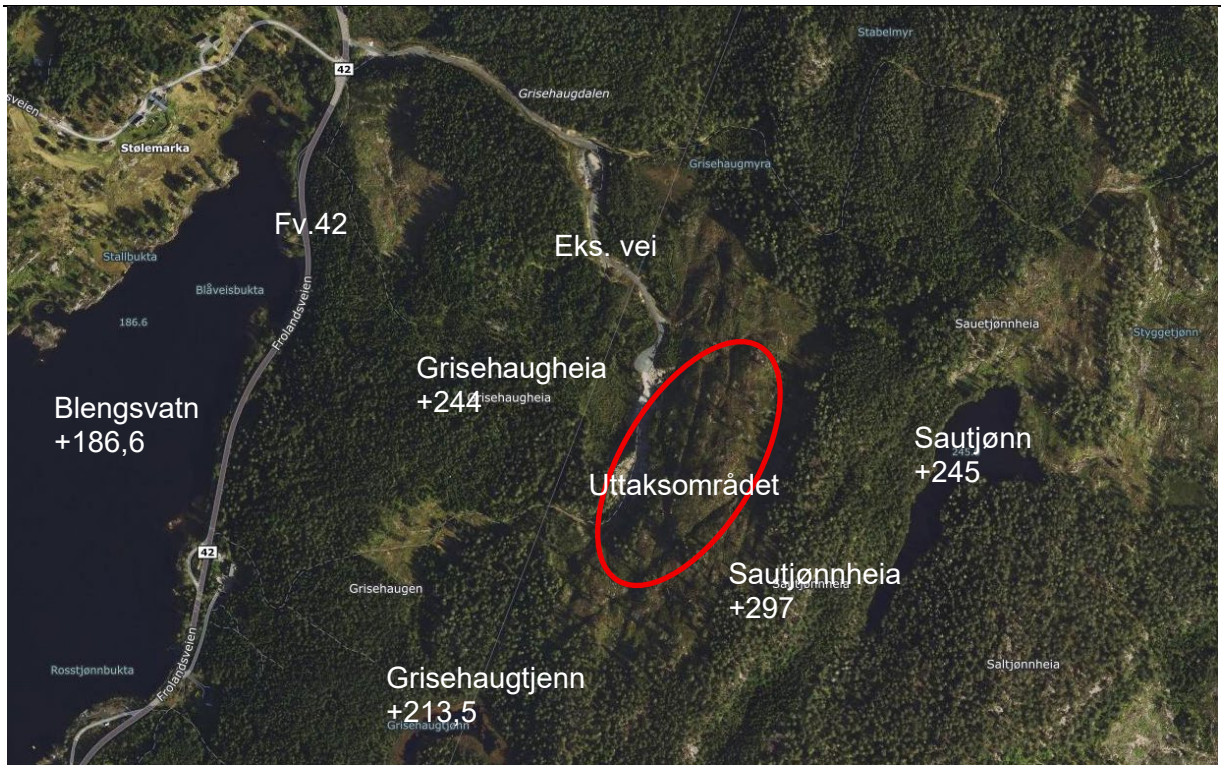
I Natur i Norge er landskapstypen angitt som «Småkupert ås- og fjellandskap under skoggrensen». Landskapet i området har skogkledte åser, dominert av furuskog og lyng med en del fjell i dagen. I dalbunner og forsenkninger er det vann og myrområder.

Romlige forhold og skala

Uttaksområdet (blå linje) ligger i kanten av et lokalt (grønn linje) og et overordnet (rød linje) landskapsrom, inn mot Sautjønnheia, der Blengsvatn (185,6 moh.) utgjør bunnen. Grisehaugheia ligger vest for planområdet og ligger som en skjerm mot fylkesveien og Blengsvatn. Sautjønnheia ligger øst for planområdet og ligger som en visuell skjerm mot Sautjønn og Hovatn. Se figur 4 og figur 5.

Figur 4: Uttaksområdet (blå linje), lokalt landskapsrom (grønn linje) og overordnet landskapsrom (rød line).

Figur 5: Ortofoto av området viser uttaksområdet – hogstfeltet midt i bildet, som ligger i landskapsrommet mellom Grisehaugheia og Sautjønnheia.

<u>Vegetasjon, jord- og skogbruk</u>

Området er forholdsvis skrint med et begrenset artsmangfold. Furu er det dominerende treslaget, iblandet noe gran og lauvskog. Blåbær, tyttebær, røsslyng, krekling og gress er det dominerende bunndekket, sammen med en del sopp, lav og mosearter. Planområdet ligger i et landskap preget av aktivt skogbruk, omgitt av skog i alle hogstklasser, hovedsakelig barskog. Skogen i uttaksområdet er hogd, og det står nå kun frøtrær igjen i området, se bilde 1

Bilde 1: Fotografiet viser toppen av uttaksområdet sett mot Grisehaugheia.

Arealbruk og bebyggelsespreg

I vestre del av området ligger et påbegynt masseuttak. Se bilde 2. Uttaksområdet er en sørvest-nordøst gående terrengformasjon. Terrenget stiger bratt i sørøstlig retning fra skogsbilvegen til toppen av ryggen og faller så litt ned mot en dal på baksiden der uttaket avsluttes. Fra der uttaket avsluttes i dalen/mot sørøst, stiger det 30 meter fra eksisterende terreng opp til toppen av Sautjønnheia.

Det går en grusvei inn til området som følger bunnen av dalen fra fv.42. Fra fylkesveien til uttaksområdet er det litt over 650 meter veilinje. Uttaksområdet ligger mellom 225 moh. og 270 moh. Det er omgitt av høyere heier og åskammer, ca. 300 - 350 moh.

Uttak ligger godt skjermet for innsyn fra allmenne ferdselsårer. Det er, eller kan bli innsyn, til hele eller deler av det planlagte uttaksområdet fra de omkringliggende boligene og fritidsboligene Frolandsveien 2244, 2321, 2323, 2325, 2340, 2344 og 2348. Type vegetasjon og alder vil avgjøre om det er innsyn fra noen av boenhetene.

Bilde 2: Fotografiet viser uttaksområdet slik det ligger i dag.

4.4 Kulturminner og kulturmiljø

Området ble befart av arkeologer 16.12.2025. På befaringen ble det ikke observert noen kulturminner eller områder med potensiale for funn. Potensialet for å finne automatisk fredete kulturminner innenfor tiltaksområdet vurderes derfor som lite, og det er ikke behov for å gjennomføre noen videre arkeologisk registrering. Undersøkelsesplikten jf. kulturminneloven §9 regnes med denne befaringen som oppfylt.

Det er ingen kulturmiljø i eller nært området.

4.5 Naturverdier

I naturbasen og artsdatabanken er det ikke registreringer av naturtyper eller arter av nasjonal forvaltingsinteresse i planområdet. Det er heller ingen MiS-registreringer (figurer) i området.

Kunngjort planområde, og arealet langs kjøreveien fra fv. 42 og inn til planområdet, ble befart 29.10.25, NiN-kartlagt, undersøkt for arter av nasjonalforvaltningsinteresse og annet verdifullt biologisk mangfold. Det ble gjort funn av to områder med verdsatt naturtype «gammel furuskog med gamle trær» i kanten av planområdet, se figur 7 i vedlagt rapport «Vurdering av naturmangfold og naturtyper i planområde for masseuttak Sautjønnheia, Froland kommune, datert 15.06.2026 (Vedlegg 5).

90% av arealet er flatehogst/frøtrestillingshogst. I dette området er det ubetydelig naturmangfoldverdi. Langs veien ned til fylkesveien er det ung granplantasje, helt uten verdi for naturmangfold/NiN. Ingen rødlistearter ble funnet.

4.6 Friluftsliv/rekreasjonsverdi / folkehelse og uteområder

Det er ingen særskilt kjent allmenn bruk av området knyttet til friluftsliv og rekreasjon. Det er ikke stier eller synlige tegn på friluftsbruk (bål- og sitteplasser, tråkk) i området, men enkelte traktorveier. Opplevelseskvalitetene i området er påvirket av flatehogst og dagens prøveuttak. Området kan ha lokal betydning for jakt, sopp og bærplukking og turgåing. Det er ingen registrerte fiskeplasser eller badeplasser i nærheten av uttaket.

4.7 Landbruk

Planområdet berører ikke dyrka mark, beitemark, dyrkbar mark eller utmarksbeite, kun skogsmark.

Skogen ble hogd for i underkant av 10 år siden. Ny skog er i ferd med å etablere seg. Området er stort sett jorddekt, stedvis med lite løsmasser eller fjell i dagen. Jordsmonnet har middels og høy bonitet. Det er furumark med noe innslag av granmark.

Det er ikke beitedyr i området.

4.8 Trafikkforhold

Planområdet har adkomst til fv. 42 via en relativt nylig omsøkt og opparbeidet avkjørsel og adkomstvei, bygd som skogsbilveg kl 3. Skogsbilvegen er stengt med bom. Avkjørselen er innmålt, og det er på grunnlag av innmålingen utarbeidet veiplan og lengdeprofil som dokumenterer dagens horisontale og vertikale geometri. Dokumentasjonen er benyttet som grunnlag for en kontroll av avkjørselens utforming mot relevante geometriske krav i Statens vegvesens vegnormal N100.

Fv. 42 har ved planområdet en årsdøgntrafikk (ÅDT) på om lag 1 400 kjøretøy, hvorav 14 % er tunge kjøretøy. Skiltet fartsgrense på strekningen er 80 km/t. Det legges til grunn at dette er en HØ1 veg i henhold til håndbok N100. Langs fv. 42 er det god kjørevei til E18, Rv. 41 og Rv. 9.

I perioden 1977–1997 er det registrert fem trafikkulykker på vegstrekningen i nærheten av avkjørselen. Ulykkene omfatter tre utforkjøringsulykker med enslig kjøretøy og to møteulykker. Samtlige registrerte ulykker inntraff før dagens avkjørsel ble etablert.

4.9 Teknisk infrastruktur

Det er ikke tekniske anlegg i området utenom høyspentlinje.

4.10 Grunnforhold

I NGU`s kvartærgeologiske kartdatabase for løsmasser er det meste av området kartlagt som bart fjell. Området er grunnlendt men har en betydelig del med tynt og usammenhengende morenedekke og også litt rasmateriale under flere bratte skrenter.

Bergarten i området er kvartsitt. Kvartsitt er tidligere sediment, rike på kvartssand som er metamorfosert under høyt trykk og temperatur (kilde NGU`s berggrunnskart). Av og til kan de fortsatt inneholde rester av primære strukturer som lagdeling (laminasjon), bølgeslagsmerker eller konglomerat, se bilde 3 og 4.

Bilde 3: Øverst og nederst - lagdeling (Laminasjon)

Prøveuttak har vist at steinen har gode egenskaper til formålet muring og hellelegging. Den har rette fine bruddflater og en ønsket naturlig grå/gråbrun farge.

Området er i NGUs aktsomhetskart for radon registrert med moderat til lav aktsomhetsgrad.

Bilde 4: *Steinen har rette flater og et grått fargespill (Foto fra Randesund gravplass).*

4.11 Flom, Avrenning

Området har avrenning mot Blengsvatn via bekken langs adkomstveien gjennom Grisehaugdalen nord i området. Et lite område i sørvestre del av plan-/uttaksområdet drenerer til Grishaugtjønn og derfra ut til Blengsvatn.

Ingen av bekkene har års sikker vannføring.

Grisehaugmyra representerer basis grunnvannsnivå i området. Høyere i terrenget, i forsenkinger og bak mindre fjellterskler, er det lokale «hengende» grunnvannsnivå.

4.12 Støyforhold

Prøveuttaket i fast fjell har skapt støy fra boring, sprenging, graving, opplasting og utkjøring av stein. Ellers er det ingen andre kilder til støy i planområdet. Utenfor planområdet er fylkesveien eneste kilde til støy.

Støy fra fremtidig drift er utredet. Se rapport vedlegg 4.

4.13 Luftforurensning

Boring, sprenging, håndtering (graving) og transport av stein i forbindelse med prøveuttak kan være en lokal kilde til luftforurensing i form av støv. Utenfor planområdet er fylkesveien en kilde til luftforurensning. Det er ikke grunn til å tro at noen av disse kildene hver for seg eller til sammen overstiger grenseverdiene for luftforurensning.

4.14 Skred

Det er angitt to områder med aktsomhet for snøskred og ett for jord- og flomskred. Reell skredfare er utredet. Se rapport vedlegg 6.

5. Beskrivelse av planforslaget

5.1 Hovedgrep

Området for uttak av byggeråstoff, og et mindre område som er opparbeidet for lagring av byggeråstoff, plassering av anleggsutstyr og kjøretøy, er regulert til steinbrudd og masseuttak (SM1 og SM2). Eksisterende adkomst via privat skogsbilvei er regulert til privat kjørevei. Det er regulert inn vegetasjonsskjerm rundt uttaket.

5.2 Arealbruk

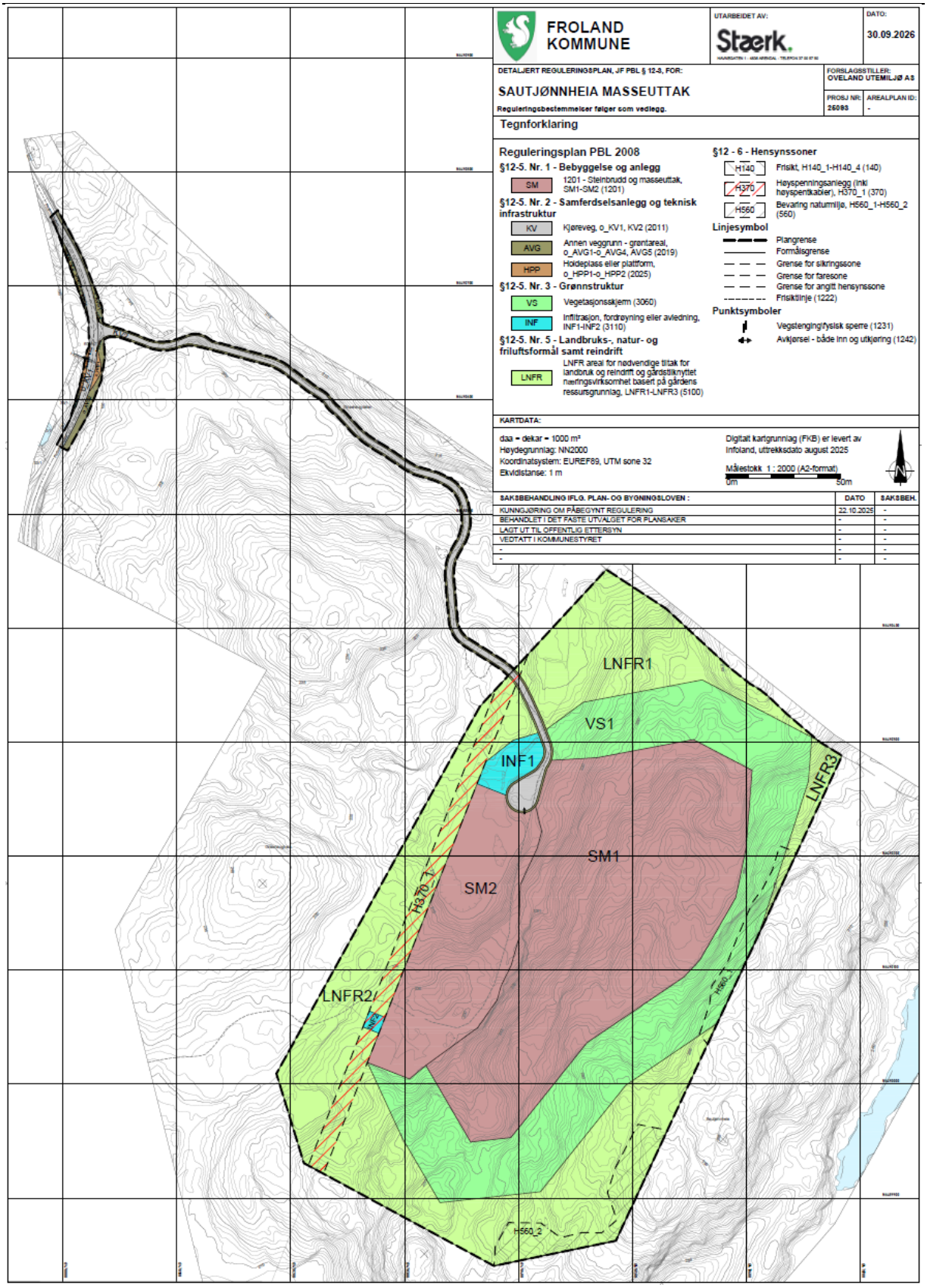
Planområdet er utvidet i tråd med innspill fra fylkeskommunen etter kunngjøring og omfatter nå et areal på 178,6 daa. Se figur 1 og 3.

I Tabell 1 framgår arealformålene, og en arealoversikt av de ulike formålene:

Arealformål	***Feltkode***	***Areal (daa)***
Steinbrudd og masseuttak	*SM*	*69,21*
Kjøreveg	*KV*	5,60
Annen veggrunn – Grøntareal	*AVG*	3,15
Holdeplass	*HPP*	0,22
Vegetasjonsskjerm	*VS*	37,93
Infiltrasjon, fordrøyning eller avledning	*INF*	1,96
Landbruks-, natur- og friluftsformål, samt reindrift	*LNFR*	60,51
SUM		**178,58**

Tabell 1. Arealoversikt

Reguleringsplankartet er vist på Figur 6.

Figur 6. Reguleringsplankart.

5.3 Nærmere beskrivelse av de ulike arealformålene i planen

5.4.1 Bebyggelse og anlegg

Steinbrudd og massetak
SM1- SM2 er regulert til steinbrudd og masseuttak og omfatter område for dagens prøveuttak og planlagt masseuttak (SM1) og område for lagring av byggeråstoff, anleggsbrakke og oppstilling av anleggsmateriell og ansattes kjøretøy (SM2). Det er ikke tillatt med byggetilltak i sikkerhetsklasse S2 (skred) og F2 (flom)i området. Byggegrensene (tiltaksgrense) er samanfallende med formålsgrensene for SM. Når reguleringsplanen er godkjent, vil det bli søkt Direktoratet for mineralforvaltning om driftskonsesjon. Støy, støv og utslipp til vann skal ikke overstige grenseverdiene i kap. 30 i forurensningsforskriften eller veileder T-1442. Uttaket skal være forsvarlig sikret og detaljer for sikring skal framgå av driftsplanen. Driftstiden er hverdager fra kl. 07 til kl. 19. Driftsplanen med tilhørende avslutningsplan skal omfatte både eksisterende prøveuttak og planlagt masseuttak (SM1), samt område for rigg og produktlager (SM2).

Rensk- og gravemasser skal lagres og benyttes ved avslutning og istandsetting.

Det planlegges uttak i flere etapper med driftsretning først mot øst og deretter i nordlig og sørlig retning. Uttaksområdet (SM1) omfatter et areal på ~66 daa. Det planlegges uttak av ca 720.000 m^3 fast fjell. Ulike beregningseksempler i støyrapporten (vedlegg 4) viser at selv med forholdvis ugunstige plasseringer, ferdig paller og 100 % arbeidseffektivitet (12 timer), så tilfredsstilles grenseverdiene. For å unngå unødvendig støy ved boligene skal man ved knusing og lasting med dumper eller gravemaskin tilstrebe at det mest støyende utstyret plasseres så skjermet som mulig.

Nedre uttaksnivå er planlagt på kote +225 til ca. +233, pluss 1-2 meter undersprenging. Høyeste punkt i uttaksområdet er 274 moh. Største nivåforskjell mellom topp og bunn i uttaksområdet er 43 meter. Avsluttet terrengflate etter tilbakeføring vil ligge på minimum kote +225,25 – 233,25.

Kjøreveien i SM2 skal opprettholdes som adkomstvei til bakenforliggende skog, også etter endt uttak.

SM1 og SM2 skal settes i stand til skogbruksformål etter hvert som massene er tatt ut og arealet ikke trengs til lagring eller tilvirking av byggeråstoff.

I område SM er det tillatt å ha stående mobil arbeidsbrakke og toalett.

Masseuttaket vil bli drevet med boring, sprenging, sortering, eventuell knusing og transport. Det planlegges 3–4 boreperioder per år, med 3–4 salver per boreperiode. Det tilsvarer normalt 9–16 salver per år. Det er opplyst at det tas ut om lag 500 - 1 000 fm^3 per salve. Massene sorteres med gravemaskin. Heller og stein til muring sorteres ut og flyttes til lagringsplass. Øvrig stein knuses til drenerende masser eller brukes som sprengstein og flyttes til produktlager. Uttaksvolum og årlig produksjon skal samordnes og dokumenteres i driftsplanen.

Lagringsplass for byggeråstoff er i vil i starten være i område SM2. Etter hvert som det blir en større flate i område SM1, vil lagringsplassen for byggeråstoff bli i område SM1.

Området skal ha adkomst som i dag fra offentlig vei.

Der uttaket avsluttes mot høyere terreng skal dette gjøres med sikringshylle på toppen og paller med høyde inntil 15 meter, se figur 7-9 og vedlegg 12. Løse blokker skal fjernes eller sikres.

Vrakmasser skal legges i bunnen av uttaket og inn mot fjellskjæringer. Det skal tilrettelegges for naturlig revegetering i området.

5.4.2 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

Kjøreveg
Det er eksisterende atkomst fra fylkesvei 42 (o_KV1) langs privat skogsbilvei klasse 3. Skogsbilveien er regulert til privat kjørevei KV2. Veien er stengt med bom.

Det vil bli litt større aktivitet etter prøveuttak siden man og skal ta ut drenerende masser og fyllmasser/sprengstein. Det er vurdert at økningen i trafikk er liten, og at kjørearealet i avkjørselen må utvides mot sør slik at man oppnår sporing for vogntog etter kjøremønster B. Det er tilfredsstillende siktsoner til og langs fylkesveien.

Planforslaget viderefører eksisterende avkjørsel med hensyn til plassering og stigning, men legger til rette for tilpasning av hjørneavrunding mot sør. For å ivareta nødvendige siktforhold ved tilknytningen til fv. 42 er arealer langs fylkesvegen sikret i plankartet med hensynssoner for frisikt. Til hensynssonene er det gitt bestemmelser som skal sikre at det ikke etableres vegetasjon, terrenginngrep eller andre sikthindringer som reduserer nødvendig frisikt. Det er regulert inn sikt fra avkjørselen og stoppsikt langs fv.42, se plankartet og vedlegg13 - siktkontroll.

Annen veggrunn – grøntareal
o_AVG1-o_AVG4 er offentlig annen veggrunn, grøntareal og AVG5 er (privat) annen veggrunn – grøntareal.

Holdeplass eller plattform
o_HPP1 og o_HPP2 er offentlige bussholdeplasser.

5.4.3 Grønnstruktur

Vegetasjonsskjerm:
Det er regulert vegetasjonsskjerm (VS1) rundt uttaket (SM1). Denne skal skjerme for innsyn og være buffersone for å motvirke avrenning sammen med deler av LNFR1 og 2. Det er ikke tillatt å gjøre terrenginngrep i område VS1, unntatt for fremføring av traktorveg. Vegetasjon skal bevares til uttaket av masser er avsluttet og ellers behandles i henhold til PEFC-skogstandard. Maskiner og utstyr skal ikke parkeres i områdene, og det skal ikke lagres masser innenfor vegetasjonssoner.

Infiltrasjon, fordrøyning eller avledning:
For å begrense avrenning av partikler og sprengstoffrester til vassdrag skal sedimenterings-/fordrøyningsanlegg etableres i område INF1 og INF2 dersom det oppstår avrenning til bekk. Anleggene skal dimensjoneres på grunnlag av nedbørfelt, dimensjonerende nedbør, klimafaktor, nødvendig oppholdstid og krav til utslippskvalitet og fremgå av søknad om tillatelse til tiltakene.

5.4.4 Hensynssoner

Sikringssone, frisikt
Det er regulert hensynssone, sikringssone, frisikt (H140_1 - H140_4) ved fylkesveien. I frisiktsonene skal terrenget ikke være høyere enn tilstøtende vei sitt planum og vegetasjon snø ol. ikke høyere enn 0,5 meter.

Fareområde, høyspenningsanlegg
Det er regulert hensynssone, fareområde, høyspenningsanlegg (H370_1).

Sone med angitt særlig hensyn, bevaring naturmiljø
Det er regulert hensynssone, bevaring av naturmiljø (H560_1 og H560_2). I disse områdene er det ikke tillatt med inngrep eller tiltak som kan skade vedsatt naturtype «gammel furuskog med gamle trær».

5.4.5 Rekkefølgebestemmelser

Det er tatt inn rekkefølgebestemmelse med krav til at avkjøring fra fv. 42 opparbeides som vist på reguleringsplanen før drift etter driftskonsesjon iverksettes, slik at kjøremønster type B kan benyttes av lastebil med henger som kommer fra sør og skal inn i masseuttaket. Videre krav til dokumentasjon av referansesituasjon i bekkeløp før videre uttak og deretter en gang pr år. Det er og stilt krav til hvordan uttaket skal avsluttes og hvilke reguleringsformål som skal gjelde for etterbruken - SKOG (skogbruk). Angitt byggegrense for uttaket oppheves. Reguleringsformålet SKOG, krever ikke særskilte bestemmelser.

6. Virkninger/konsekvenser av planforslaget

I kommuneplanen er området som ønskes regulert avsatt til LNF-formål.

6.1 Konsekvensutredning

Planen og tiltaket er vurdert i forhold til forskrift om konsekvensutredninger. Planen kommer ikke inn under forskriftens § 6 «planer og tiltak som alltid skal konsekvensutredes og ha planprogram eller melding», jf. vedlegg I pkt. 19. Til det er uttaket for lite i areal og volum, se omtale kap. 5.4.1.

Planen faller inn under §§ 8 og 10 og forskriftens vedlegg II - planer og tiltak som skal vurderes nærmere, jfr. punkt 2 a) mineraluttak, og det må det vurderes om tiltaket faller inn under punkt 11 k) Deponier for masse på land større enn 50 daa eller 50.000 m³. Kriterier for om planen kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn følger av forskriftens § 10.

Det planlegges ikke for mottak av rene eller urene masser eller deponi for masse på land større enn 50 daa eller 50.000 m³, jfr. pkt. 11 k.

Vurdering av om planen (mineraluttak, jfr. pkt. 2 a)) kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn:

<u>Egenskaper ved planen/tiltaket</u>

a) Planområdet er sterkt preget av menneskelig aktivitet. Området for planlagt uttak er ca. 66 daa stort og vil bli tatt ut over mange år. Skogen er hogd, men ny skog vil vokse opp i og rundt uttaksområdet og bli hogd igjen. Det er bygd vei inn til uttaksområdet og tatt ut masser til denne i området. Det er gitt tillatelse til prøveuttak av masser i området. Dette viser at det er byggeråstoff med god egnethet til formålet natursteinmurer og hellelegging (trapper, gulv, forblending mv.). Området grenser inntil høyspentledning.

   Støyberegning (vedlegg 4) viser at det ikke vil bli støy til naboer over gjeldende grenseverdier. Det er ikke bebyggelse eller annen støyfølsom bruk langs adkomstveien til masseuttaket fra fylkesveien. Berggrunnen er fattig på næringsstoffer. Kartlegging av utvalgte naturtyper, arter av nasjonal forvaltningsinteresse mv. har ikke avdekt funn i uttaksområdet, men i plangrensen. Uttaksområdet avsluttes mot skogsbilveg i vest og traktorveg i sør. Mot øst avsluttes det mot Sautjønnheia med paller og sikringshylle. Dette vil harmonere med terrenget som stiger bratt opp mot toppen av Sautjønnheia. Mot nord vil bruddet bli avsluttet med bruddvegg og siktingshylle på toppen eller fylt tilbake med vrakmasser og arrondert som en liten lokal kolle. Bruddveggene som blir stående igjen etter endt uttak vil ikke bli eksponert mot offentlige steder eller der allmennheten ferdes. Planen sikrer en vegetasjonssone rundt hele masseuttaket og områder der det føres kontroll med avrenning. Deler av bruddveggene kan bli synlige fra noen bostedsadresser når innsyn ikke er forhindret av vegetasjon (Hogst i omkringliggende skogsområder). Det vil være sjelden all vegetasjon mellom bolig og bruddvegg er hogd på samme tid. Ny skog vil dekke innsyn til bruddveggene og med tiden vil bruddveggene få en farge som harmonerer med omgivelsene.

   Reguleringsplanen, og senere drifts- og avslutningsplan, skal omfatte både eksisterende og planlagt masseuttak. Dette skal sikre en helhetlig utforming.

   Eksisterende masselager ligger på et flatt område rundt en kolle og inntil enden/rundkjøring på skogsbilvegen. Når det blir frigjort areal i uttaksområdet, vil masselageret kunne bli flyttet inn i bruddet – nærmere bruddkanten.

På denne bakgrunn vurderes ikke tiltaket, størrelsen eller utformingen å få vesentlige virkninger etter forskrift om konsekvensutredninger § 10. Vurderingen forutsetter at avbøtende tiltak og oppfølgingskrav for støy, støv, vannmiljø, naturmangfold, landskap, trafikkareal og naturfare sikres i plankart, bestemmelser og driftsplan.

b) Før det ble avklart at fjellet er egnet til natursteinmurer og hellelegging var det ikke kjente særskilte naturressurser i området, slik som mineralressurser, dyrket eller dyrkbar jord, vann eller biologiske ressurser. Naturmiljø, vannmiljø og geologi er vurdert av fagkyndige, se rapporter vedlegg 5, 7 og 10. I februar 2026 ble det godkjent undersøkelsesrett til statens mineraler i et stort område som også omfatter planområdet. Dette har ingen betydning for reguleringsarbeidet/planlagt masseuttak.

   Det er ikke avdekt miljøverdier som vil bli vesentlig berørt og som krever særskilte hensyn ut over at det vil bli etablert sedimentasjonsbasseng i hver av de to bekkene som renner ut av området.

c) Ved tilvirking av heller/naturstein benyttes det kun små mengder sprengstoff for å ikke å ødelegge byggeråstoffet. Det vil derfor bare være beskjedne mengder reststoffer av f.eks. nitrogen etter sprenging. Det er en stor fordel for det totale utslippet til omgivelsene at denne typen byggeråstoff kan produseres lokalt. Dette gir korte transportavstander til de byggeprosjektene der det skal brukes. Alternativet er lange transportavstander på vei eller med båt fra andre landsdeler eller land/kontinenter. Utvinning av byggeråstoffet vil ikke medføre vesentlig produksjon av avfall.

d) Planlagte tiltak medfører ikke noen vesentlig (forhøyet) risiko for alvorlige ulykker og/eller katastrofer. Alt arbeid utføres i henhold til strenge rutinger/arbeidsinstrukser.

<u>Lokalisering og påvirkning på omgivelsene</u>

a. **Verneområder etter naturmangfoldloven kapittel V eller markaloven § 11, utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven kapittel VI), prioriterte arter, vernede vassdrag, nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, objekter, områder og kulturmiljø fredet etter kulturminneloven**		
Vern etter naturmangfoldloven eller markaloven	Nei	Planområdet er ikke lokalisert nært opptil, helt eller delvis innenfor et eksisterende, foreslått eller midlertidige verneområder etter disse lovene.
Utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven kapittel VI)	Nei	Det er ikke kjente utvalgte naturtyper i området. Området er NIN-kartlagt og kartlagt med tanke på annet biologisk mangfold.
Prioriterte arter	Nei	Det er ikke påvist prioriterte arter i området eller viktige økologiske funksjonsområder for slike arter.
Vernede vassdrag	Nei	Planområdet ligger ikke innenfor grensen av verna vassdrag.
Nasjonale laksefjorder og laksevassdrag	Nei	Planområdet ligger ikke innenfor grensen av nasjonal laksefjord eller laksevassdrag.
Objekter, områder og kulturmiljø fredet etter kulturminneloven	Nei	Det er ingen kjente kulturminner eller kulturmiljø innenfor eller tett opp mot planområdet. Fylkeskommunens kulturminneavdeling har undersøkt området.
b. **Truede arter eller naturtyper, verdifulle landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljøer, nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser, områder med stor betydning for samisk utmarksnæring og reindrift og områder som er særlig viktige for friluftsliv**		
Truede arter eller naturtyper	Nei	Det er ikke kjente truede naturtyper eller leveområder/funksjonsområder for truede arter. Se vedlegg 5.
Verdifulle landskap	Nei	Planen har virkninger for landskap, men ikke vesentlige virkninger for verdifulle landskap. Planområdet er ikke

		lokalisert innenfor noen av de 12 verdensarvområdene, helhetlige kulturlandskap, utvalgte kulturlandskap i jordbruket, kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse, nasjonalt/regionalt sjeldne og representative landskap med særlige kvaliteter eller landskap med særlig lokal verdi.
Verdifulle kulturminner/kulturmiljøer	Nei	Planområdet er ikke helt eller delvis lokalisert innenfor område regulert til bevaring gjennom plan- og bygningsloven, og heller ikke omfattet av register for nasjonale kulturhistoriske bymiljøer.
Nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser	Nei	Det er ingen registrerte mineralforekomster innenfor eller i tilknytning til planområdet.
Områder med stor betydning for samisk utmarksnæring og reindrift	Nei	Planområdet ligger ikke i nærheten av områder med stor betydning for samisk utmarksnæring og reindrift.
Områder som er særlig viktige for friluftsliv	Nei	Planområdet er ikke lokalisert innenfor område som er sikret til friluftsformål eller områder verdsatt til viktig eller svært viktig for friluftsliv.
c. **Statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser eller regionale planbestemmelser gitt i medhold av plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 eller rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer gitt i medhold av plan- og bygningsloven av 14. juni 1985**		
Statlig planretningslinjer for arealbruk og mobilitet og klima- og energi	Nei	Planen vil ikke komme i vesentlig konflikt med retningslinjene. Denne typen byggeråstoff må hentes i naturen der den finnes. Denne lokaliteten ligger nært bedriftens hovedkvarter og markedet der den blir brukt. Alternativet er å frakte steinen fra brudd som ligger lengre borte eller fra andre kontinenter med båt, noe som vil gi vesentlig større utslipp.
Rikspolitiske retningslinjer for barn og unge, verna vassdrag	Nei	Planen vil ikke komme i konflikt med retningslinjene.
Rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre	Nei	Ikke aktuell.
d. **Større omdisponering av landbruks-, natur- og friluftsområder eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet**		
Områder regulert til landbruk eller LNF(R)	Nei	Området er uregulert. Det er ikke av stor betydning for landbruksvirksomhet. Det drives kun tradisjonelt skogbruk.
LNF(R) i kommuneplanens arealdel	Nei	Området er utlagt til LNFR-område i kommuneplanen, uten vekt på noen av bokstavene. Området består av skogsmark der det drives skogbruk og hvor det er godkjent prøveuttak av stein. Skogen i planlagt uttaksområde er hogd. Etter endt uttak av masser skal området tilbakeføres til skogbruksformål. Det er ikke viktige friluftsinteresser i området eller avdekt viktig naturmangfold i tiltaksområdet. Det vurderes derfor at tiltaket ikke har vesentlige virkninger for LNF.
e. **Økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet**		
Miljøkvalitetsstandard for vann	Nei	Planen legger ikke til rette for tiltak som etter avbøtende tiltak vil medføre fare for forverring av miljøkvalitetsstandarden for vann i Blengsvatn vassdraget. Tema er belyst i vedlagte rapport vannmiljø, av hydrolog i flomrapporten og geolog i geologisk vurdering. Se vedlegg 7, 8 og 10.
f. **Konsekvenser for befolkningens helse, for eksempel som følge av vann- eller luftforurensning**		
Helse	Nei	Støy er utredet i egen fagrapport. Rapporten viser at man ved boring, massehåndtering, lasting, transport og knusing av overskytende masser ivaretar kravene til støy i forurensningsforskriften og retningslinjene for støy i T1442/2021 selv ved 12 timers drift. Se vedlegg 4. Tiltaket

		forventes ikke å ha andre negative virkninger for menneskers helse.
g. **Vesentlig forurensning eller klimagassutslipp**		
Forurensning til luft	Nei	Planforslaget legger ikke til rette for tiltak som vil føre til vesentlig forurensing til luft i henhold til luftkvalitetskriteriene i T-1520. Dersom det oppstår plager med støv, vil disse bli håndtert med avbøtende tiltak.
Forurensning til vann	Nei	Se pkt. e. Miljøkvalitetsstandard for vann ovenfor.
Forurensning til sedimenter	Nei	Planforslaget vil ikke føre til at miljøtilstanden i vannforekomsten, inkludert kjemisk tilstand i sediment, blir forringet fra en tilstandsklasse til en annen.
Forurensning til grunn	Nei	Planen vil ikke føre til at grunnen forurenses på en slik måte at det kan være risiko for menneskers helse og for miljøet. Planen berører ikke område med grunnforurensing.
Ubehagelig lukt	Nei	Planen fører ikke til risiko for «gjenkjennbar plagsom lukt».
Støy	Nei	Se kommentar til helse ovenfor og vedlegg 4, støyvurdering.
Stråling	Nei	Planen legger ikke til rette for tiltak som kan føre til økt stråling.
Klimagass	Nei	Planen legger ikke til rette for tiltak som vil føre til vesentlige klimagassutslipp. Planen reduserer behovet for transport av denne type byggeråstoff som ellers måtte vært hentet steder med lengre transportavstand.
h. **Risiko for alvorlige ulykker som en følge av naturfarer som ras, skred eller flom**		
Flom- og skredfare	Nei	Planen legger ikke til rette for tiltak som vil kunne føre til økt fare for alvorlige flom- og/eller skredsitusjoner. Flom og skredfare er utredet, se vedlegg 8 og 6.

Tabell 2. Tabellarisk fremstilling av lokalisering og påvirkning på omgivelsene.

Vesentlige virkninger

Planen eller tiltaket får ikke vesentlige virkninger for miljø og samfunn i forhold til utløsningskriteriene i forskriftens § 10. I vurderingen er det sett hen til virkningenes intensitet og kompleksitet, sannsynlighet for at virkningene inntreffer og når de inntreffer, varighet, hyppighet og mulighet for å reversere eller begrense dem. Mulige virkninger strekker seg ikke over landegrensene. Det er ikke andre eksisterende, godkjente eller planlagte planer eller tiltak, som sammen med forslaget til plan, vil gi uønskede og ikke håndterbare virkninger for miljø og samfunn.

Oppsummering

Tiltaket medfører lokale og langvarige virkninger for landskap, skogbruksareal, støy, trafikk og vannmiljø. Med foreslåtte avbøtende tiltak vurderes virkningene likevel ikke som vesentlige etter KU-forskriften § 10. Det vurderes derfor at det ikke er behov for konsekvensutredning. Relevante temaer er vurdert og virkninger/konsekvensene av tiltaket er beskrevet i vedlagte fagrapporter og kapitlene nedenfor. Avbøtende tiltak er beskrevet der det er aktuelt. Se vedlagte rapporter støy (4), Naturmangfold (5), Skred (6), Vannmiljø (7), Flom (8 og 11) og Geologi (10).

6.2 Nærmiljø og friluftsliv

Området vurderes å ha liten betydning som allment område for friluftsliv og rekreasjon. Det er ikke vann i området eller opplagte turmål eller naturkvaliteter som gjør området interessant for allmennheten. Veien inn til området er stengt med bom. Ved befaring i marka er det ikke oppdaget stier, men skogsbilvegen og traktorveger kan benyttes til turgåing og som utgangspunkt for å sanke bær og sopp. Adkomst til omkringliggende skog skal ivaretas i tiden det tas ut masser i området. Fremkommeligheten langs skogsbilveien og tilgangen til traktorveger vil ikke påvirkes nevneverdig av planlagte tiltak.

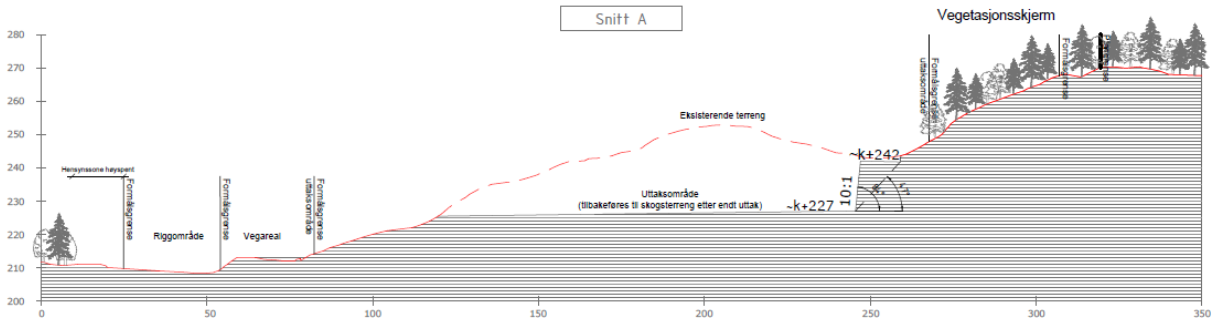
Opplevelseskvalitetene i området vil bli påvirket av dagens uttak. Noen vil se dette som et sår i landskapet, mens andre vil kunne ha interesse av å oppleve at det skapes aktivitet, studere fjellformasjoner og geologi mv. Etter endt uttak vil det på ny etablere seg skog.

Med bakgrunn i dette ventes ikke utvidelsen av uttaket å få vesentlige konsekvenser for allmennhetens muligheter for ferdsel, friluftsliv og rekreasjon i området, sammenliknet med dagens situasjon. Området vurderes totalt sett å ha små verdier knyttet til rekreasjon og friluftsliv.

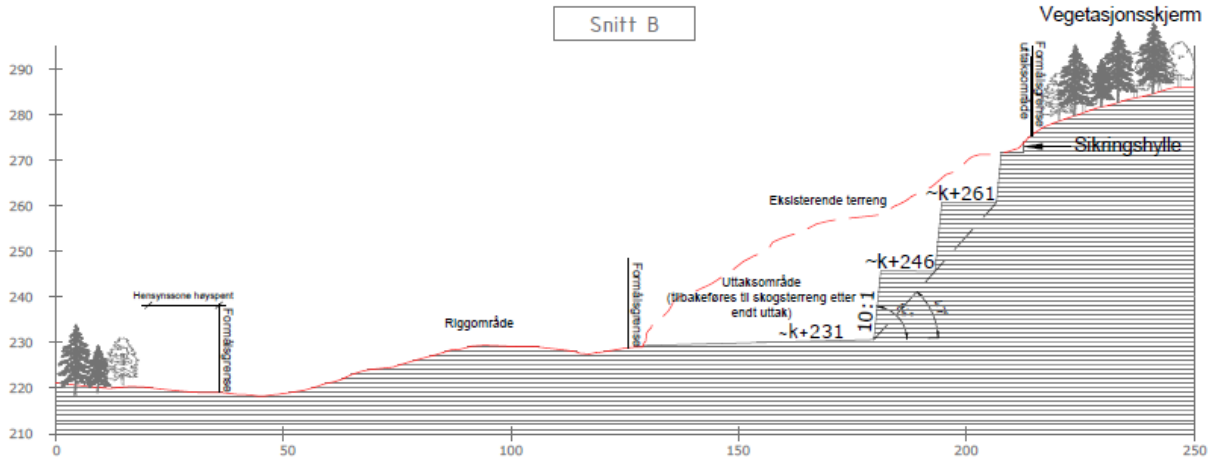
6.3 Landskap og landskapsbilde, stedets karakter

Nærvirkning

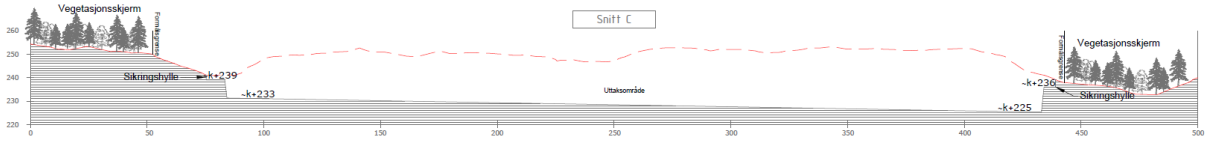
Uttaksområdet er en sørvest-nordøst gående terrengformasjon, som følger retningen på Sautjønnheia i øst. Terrenget stiger bratt i sørøstlig retning fra skogsbilvegen til toppen av ryggen og faller så litt ned mot en dal på baksiden der uttaket avsluttes. Fra der uttaket avsluttes i dalen/mot sørøst, stiger det 30 meter fra eksisterende terreng opp til toppen av Sautjønnheia. Uttaksområde er omtrent 200 meter i bredden og 400 meter i lengden. Underveis i uttaksperioden vil nærvirkningen være stor, da strukturen i det småkuperte landskapet vil brytes opp av et flatere landskap med høye terrengskjæringer mot Sautjønnheia i øst og noe lavere skjæringer mot eksisterende terreng i sør og nord. Dette vil gi et brudd i det sammenhengene i landskapet. Se figur 7-9. Mot vest vil det nye terrenget få en naturlig overgang til eksisterende terreng. Fortløpende, og etter endt uttak, skal det tilbakeføres renskmasser (frøbankjord) på områder som mangler vegetasjon. På det nye terrenget vil det ligge godt til rette for nyetablering av skog i hele uttaksområdet. Det at områdene skal tilbakeføres til skogsterreng er svært positivt for opplevelsen av landskapet.

Figur 7: Snitt A viser en naturlig og jevn overgang mot vest, mens det mot øst blir en skjæring på 15 meter minus sikringshylle. På sikt skal det etableres skogsterreng i uttaksområdet, noe som vil redusere den visuelle skaden.

Figur 8: Snitt B viser en naturlig og jevn overgang mot vest, mens det mot øst blir to store skjæringer på 15 meter med hyller av 12 meters bredde imellom. Den siste skjæringen er i snittlinjen 11 meter med en mindre sikringshylle på toppen. De brede hyllene gir god plass til reetablering av skogsvegetasjon, som vil skjule deler av inngrepet og binde jorda. Ved reetablering av skog i området, vil det meste av inngrepet skjules.

Figur 9: Snitt C viser et lengdesnitt i sørvest – nordøstgående retning. Her vises det at inngrepene blir mindre enn mot øst. Mot sørvest er skjæringen 6 meter i snittlinjen, mens den er 11 meter mot nordøst. Dersom det skulle bli skrotmasser til overs vil disse prioriteres brukt mot nordøst for å gjøre overgangen her mot eksisterende terreng så jevn som mulig, og aller helst skape en lokal kolle bestående av eksisterende terreng og tilbakeførte masser. Dersom det er ytterligere masser bør disse legges i sørvest mot bruddveggen slik at denne avsluttes som en skråning, f.eks. 1:2

Fjernvirkning:
Fjernvirkningen av tiltaket vil være begrenset, siden området består av et kupert landskap av åser, som omkranser landskapsrommet der massene skal tas ut. Uttaket ligger godt skjermet for innsyn fra allmenne ferdselsårer og brukt turterreng. Det vil ikke være mulig å se uttaket fra fv.42. Det er, eller kan bli, innsyn til hele eller deler av det planlagte uttaksområdet fra de omkringliggende boligene og fritidsboligene i Frolandsveien 2244, 2321, 2323, 2325, 2340, 2344 og 2348. Type vegetasjon og alder vil avgjøre om det er innsyn fra noen av enhetene. Etter endt uttak vil tilbakeføringen til skogsområder gjøre at fjernvirkningen vil være minimal, selv om landskapet vil ha endret form.

6.4 Kulturminner og kulturmiljø
Det er ingen registrerte kulturminner eller kulturmiljø innenfor planområde. Kulturminnemyndigheten har befart området og konkludert med at det ikke er noe potensiale for arkeologiske funn i området.

6.5 Naturmiljø, Naturmangfoldloven
Abiona AS har befart og NiN-kartlagt planområdet, samt gått gjennom naturbasen og artsdatabanken. I tillegg til selve NiN-kartleggingen er det foretatt en vurdering av annet naturmangfold i planområdet, se vedlegg 5.

Planområdet er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet. Skogen i uttaksområdet ble hogd i 2016/2017, og er i dag i en tidlig gjengroingsfase. Berggrunnen i området beskrives som fattig.
Abiona skriver at «*Det ble ikke påvist rødlistearter av karplanter, moser, sopp, lav, fugl eller pattedyr under befaringen, og det er ingen historiske funn av rødlistearter i Artskart innenfor plangrensen. Det er heller ikke registrert utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven kapittel VI eller naturtypelokaliteter av verdi A eller B. Det ble registrert to mindre områder med den verdsatte naturtypen «gammel furuskog med gamle trær» i ytterkanten av planområdet. Ingen av disse berøres av selve uttaksområdet.*»

Det er ikke avdekt fremmede arter i området, og det skal ikke tas imot rene eller urene masser i området. Maskinene som skal brukes i uttaket blir stående der fast. Det er kun lastebilene som frakter byggeråstoffet som kjører inn og ut av området. Disse lastebilene brukes hovedsakelig på opparbeidede byggetomter. Det er derfor minimal fare for spredning av fremmede arter.

Abiona har og foretatt en vurdering etter naturmangfoldloven §§8-12 og konkludert med at «*kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig (§ 8), at føre-var-prinsippet (§ 9) ikke utløser krav om*

ytterligere kartlegging, og at samlet belastning på naturmiljøet er lav (§ 10) ettersom området allerede er sterkt preget av skogbruk og annet menneskelig påvirkning. Aktuelle avbøtende tiltak er håndtering av partikkelavrenning, revegetering og om mulig å ta vare på gammelskogstripen i øst utenfor uttaksområdet (§§ 11 og 12).». Det vises her til vedlagt rapport (vedlegg 5), side 12-15.

Planen sikrer i kart og bestemmelser områder for håndtering av partikkelavrenning, revegetering (bestemmelse) og ivaretakelse av funn av gammelskog (hensynssone med tilhørende bestemmelse). Det henvises også til kap. 6.9.4 og vedlagte rapport Vannmiljø, vedlegg 7.

6.6 Naturressurser

Temaet omhandler i dette tilfellet landbruk/utmarksarealer, fiske, vilt, vann, berggrunn og løsmasser som ressurser.

6.6.1 Landbruk, vilt og fisk

Tiltaket berører skogbruksareal, ikke jordbruksareal, dyrkbar mark eller beiteområde. Tiltaket hindrer ikke adkomst til omkringliggende skog. Det er adkomst til Sautjønnheia nord og sør i planområdet. I sør er starten av adkomsten felles med adkomsten til de høyereliggende delene av uttaksområdet. I nord ligger adkomsten utenfor uttaksområdet. Etter endt uttak skal det etableres skog i uttaksområdet. Dette vil skje ved naturlig foryngelse ved tilbakeføring av løsmasser og naturlig spredning av frø fra omgivelsene.

I uttaksområdet vil det gradvis etablere seg ny skog som blir hogd før det skal tas ut masser. Etter endt uttak vil arealet bli flatt med liten helning og lettdrevet skogsareal i motsetning til dagens terreng som er bratt.

Uttak av masser vil bidra til å styrke ressursgrunnlaget på gården.

Det er ikke fisk i planområdet. Det vil bli iverksatt tiltak for å hindre avrenning til vassdrag. Det er planlagt to områder for sedimentasjonsbasseng, et på hvert sted det kan oppstå avrenning fra uttaket til bekker.

Vanlige viltarter som elg, hjort, rådyr og hare kan bruke området som beiteareal. Denne aktiviteten foregår hovedsakelig på kvelden, natten og tidig om morgenen, og vil fortsette der det er vegetasjon.

6.6.2 Geologiske ressurser

Mineralloven formål er å fremme og sikre samfunnsmessig forsvarlig forvaltning og bruk av mineralressursene i samsvar med prinsippet om en bærekraftig utvikling. Det er av avgjørende betydning for samfunnet at forekomstene utnyttes best mulig.

Det er ikke grus- eller sandforekomster i området.

Det er godkjent prøveuttak i fast fjell sentralt i planområdet. Nødvendig infrastruktur er etablert. Byggeråstoffet fra prøveuttaket har høy kvalitet og egner seg godt til alle formål det brukes til - tørrsteinsmurer, trapper, hellelegging mv. I innspill til planarbeidet har Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) bedt om at det vurderes hvordan sidestrømmer fra uttaket kan utnyttes best mulig. Det er konkret nevnt maskinsand/fraksjoner som kan brukes som betongtilslag. Tema er drøftet med geolog og regional virksomhet som leverer eller tilvirker tilslag til betong. Geolog beskriver fjellet som «rent», med lavt innhold av svovel, glimmermineraler og alkalireaktive mineraler, og med lav forurensningspotensiale. Utfordringen er at det er god tilgang på naturlig forekommende sand i områdene nær betongblandeverkene og at prisen på transport og knusing av kvartsitt blir så kostbart at det ikke lønner seg når det er god tilgang på sand.

For å sikre god utnyttelse av fjellet ønsker tiltakshaver å benytte masser som ikke egner seg til muring og hellelegging, til fyllmasser, avretting og drenerende masser. Massene vil bli benyttet i byggeprosjekt virksomheten har der disse kan brukes og solgt på det åpne markedet, f.eks. til private veger og byggetomter.

Det vil bli sendt inn prøver av massene for å undersøke om de tilfredsstiller kravene til noen av bruksområdene for silikasand. Dette vil i så fall kunne være avgjørende for disposisjonen av massene som ikke egner seg til muring og hellelegging.

Geologen beskriver kvartsitten i området som «generelt hard og motstandsdyktig mot erosjon og forvitring og vil ha lang levetid i ulike bruksområder utendørs». Bergarten er allerede over 1000 millioner år gammel. Likevel vil ikke sprengstein og avrettingsmasser av kvartsitt ha LA- og Micro Deval verdier som tilfredsstiller kravene ved offentlige anskaffelser ved f.eks. opparbeidelse av offentlige kjøreveier.

Planlagt uttak er ca. 720 000 fm³. Med et årlig uttak på 8 000–10 000 faste kubikk tilsvarer dette en teoretisk driftstid på om lag 72–90 år, før det tas hensyn til variasjoner i uttaksvolum, markedsforhold og årlig produksjon. I trafikkberegningen legges til grunn uttransportert 12 000–15 000 løse kubikk masse per år.

Det planlegges ordinær drift på hverdager innenfor tidsrommet kl. 07.00–19.00, i samsvar med planbestemmelsene. Forventet normal arbeidstid er kl. 07.00–17.00, med lavere aktivitet i vintermånedene. Transport av byggeråstoff ut av området forventes å være størst i barmarksesongen (april–oktober) og begrenset om vinteren. Det er opplyst et gjennomsnitt på om lag 4,5 lass per arbeidsdag, med variasjon fra 0 til 15 lass og unntaksvis inntil 20 lass per dag. Det planlegges 3–4 boreperioder og normalt 9–16 salver per år.

Generelt vil det bli bort langt færre hull og brukt mye mindre sprengstoff en i ordinære masseuttak. Det vil bli sprengt små salver om gangen. Alt dette for ikke å ødelegge byggeråstoffet.

Avsetningen på byggeråstoff til steinmuring, trapper og heller i firma Oveland Utemiljø AS viser at det er stort behov for dette i deres virkeområde. I lys av at det er foretatt prøveuttak her, grunneier er positiv til tiltaket, det er høy kvalitet på produktet, vurderinger/undersøkelser av støy til omgivelsene, biologisk mangfold, påvirkning vannmiljø, naturfarer, forurensning, mv. ikke viser overskridelser av preaksepterte grenseverdier eller andre vesentlig interessekonflikter (landskap, friluftsliv, kulturminner mv.), er det hensiktsmessig å tilrettelegge for uttak her framfor å åpne nytt uttak et annet sted.

Det er nylig tildelt undersøkelsesrett til statens mineraler i et stort område bestående av 10 felt - Froland1-7 og Hynnekleiv1-3. Planområdet her ligger i felt Froland7. Dette har ingen betydning for planlagt masseuttak og grunneiers mineraler.

6.7 Transport og trafikkavvikling, skolevei

Adkomstveien fra fylkesveien har ingen annen trafikk enn grunneiers bruk og som fremtidig adkomst til masseuttaket. Veien er bygd som skogsbilveg klasse III med enkelte møtelommer. Adkomstveien har tilfredsstillende standard for drift av masseuttaket.

Ved full drift er tiltaket beregnet å medføre en ÅDT i avkjørselen på om lag 9, hvorav tungtransport er beregnet til i overkant av 60 %, dvs. 6 tyngre kjøretøy. Beregningen tar utgangspunkt i at det årlig skal kjøres ut 12-15.000 m³ byggeråstoff. Det kjøres lastebil med og uten henger. 12.000 m³ gir 800-1000 lass og 15.000 m³ gir 1000 – 1250 lass. Det legges til grunn 2000 passeringer pr. år i snitt til transport av byggeråstoff. To faste ansatte gir 900

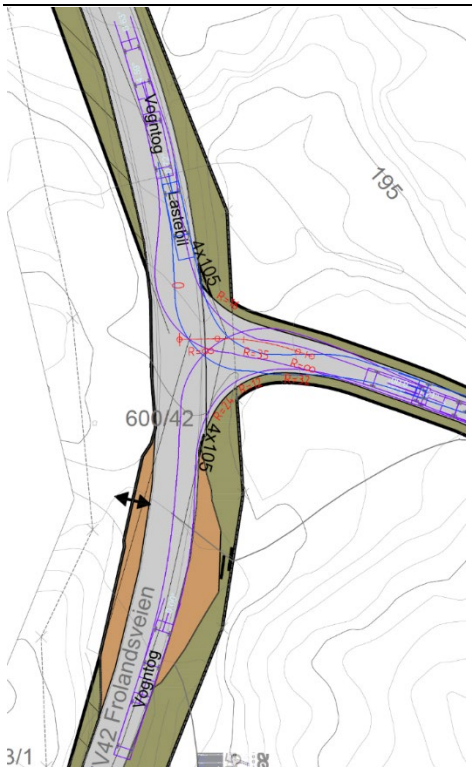
passeringer pr. år. Innleid personell til å utføre boring, sprengning og knusing gir i snitt 225 passeringer pr. år. Årlige turer knyttet til grunneiers bruk av veien (jakt, turer/oppsyn, skogbruksformål mv.) er antatt å være ca. 200. Totalt 3325 passeringer årlig, hvorav rett i overkant av 2000 er passeringer med tyngre kjøretøy.

Sammenlignet med dagens trafikkmengde på fv. 42 på om lag 1 400 ÅDT utgjør den samlede trafikkøkningen på 9 ÅDT om lag 0,6 %. Planforslaget vil dermed medføre en svært begrenset økning i den samlede trafikkmengden på fylkesvegen. Tungtrafikken på fv. 42 utgjør i dagens situasjon om lag 196 ÅDT. Planlagt virksomhet er beregnet å generere om lag 6 ÅDT med tungtrafikk, tilsvarende en økning på ca. 3,1 % sammenlignet med dagens tungtrafikk. Den samlede tungtrafikkandelen på fv. 42 vil dermed øke marginalt, fra ca. 14 % til ca. 14,3 %. Det er allerede noe eksisterende aktivitet og tilhørende trafikk til og fra planområdet. Denne trafikken er en del av dagens trafikkgrunnlag på fv. 42. Beregningen på om lag 9 ÅDT representerer samlet trafikk ved full drift, og den faktiske økningen sammenlignet med dagens situasjon vil derfor være noe lavere.

I realiteten vil størsteparten av denne trafikken skje på ukedager 45 uker i året mellom kl 0700 og 1700. Dette gir i snitt ca. 15 passeringer pr arbeidsdag i løpet av et år, men hvor det vil være topper på enkeltdager i perioden april – oktober hvor trafikkmengden kan komme opp imot 30 passeringer pr. dag. Tatt i betraktning en ÅDT på 1400, er dette likevel en beskjeden økning med hensyn på fylkesveien sin kapasitet, støy til omgivelsene og annen forurensning.

Med utgangspunkt i skiltet fartsgrense på 80 km/t er siktforholdene ved avkjørselen kontrollert mot håndbok N100 og innmålinger i marka. Nødvendig frisikt i avkjørselen er dokumentert, og arealer som er nødvendige for å opprettholde stoppsikt langs fylkesvegen, er sikret i plankartet med hensynssoner for frisikt og bestemmelse om krav til opprettholdelse av frisikten. Det er i tillegg gjennomført kontroll av stoppsikt i vertikalplanet, som viser tilfredsstillende siktforhold, se vedlegg 13.

Innmålingene er benyttet til å kontrollere den eksisterende avkjørselen mot relevante geometriske krav til avkjørsler i Statens vegvesens vegnormal N100. Kontrollen omfatter avkjørselens horisontalgeometri, tilslutning til eksisterende vei, vertikalkurvatur og stigningsforhold. På bakgrunn av tilkoblingens funksjon, og den lave trafikkmengden både i avkjørselen og på fylkesvegen, vurderes tilkoblingen som en avkjørsel, og ikke som et kryss. Det er gjennomført sporingskontroll for vogntog, se vedlegg 14. Kontrollen viser at vogntog i dag ved kjøring inn til området fra sør og ut av området mot nord må benytte kjøremåte C. For at vogntog som kommer fra sør, og skal inn til området, kan benytte kjøremåte B, er hjørneavrundingen utvidet. Krav til utbedring er nedfelt i rekkefølgebestemmelsene.

Mot nord kan lastebil benytte kjøremåte B, mens vogntog må benytte kjøremåte C, se figur 10. Hoveddelen av transporten fra uttaket forventes å gå sørover mot E18. Total tungtrafikkandel er lav, ÅDT 6. Transport med vogntog mot nord vil derfor forekomme i svært begrenset omfang. Sett i sammenheng med den lave trafikkmengden på fv. 42, avkjørselens oversiktlige utforming og dokumenterte siktforhold, vurderes kjøremåte C for vogntog mot nord som en akseptabel løsning.

Samlet vurderes den beregnede trafikkøkningen som begrenset sett i forhold til eksisterende trafikkmengde på fv. 42. Med dokumenterte siktforhold og eksisterende avkjørsel vurderes planlagt trafikk fra masseuttaket ikke å medføre vesentlige negative konsekvenser for trafikkavviklingen på fylkesvegen.

Boliger nord og sør for området har egne avkjørsler/kjøreveier og det er busslommer langs fylkesveien med trygg skolevei til boligene.

Figur 10: Sporingskurver for lastebil er vist med blå linjer og vogntog med lilla.

6.8 Teknisk infrastruktur

Det går en høyspentlinje nord-sør vest for uttaksområdet. Det er ikke planlagt uttak under denne. Nærmeste uttak starter 50-75 meter øst for linja. Arealet under linja med tilhørende byggeforbudssone er regulert til LNF-område og hensynssone fareområde H370_1.

6.9 Forurensning

6.9.1 Støy

Det er utarbeidet støyrapport for tiltaket. Se vedlegg 4.

Det er vurdert rensk og boring av fjell, Intern håndtering, transport og uttransport av masser samt knusing av masser i området med tanke på støy ved boliger i området og til omgivelsene. Boring, sprenging og knusing vil ikke foregå samtidig. Støyvurderingen viser at man vil tilfredsstille grenseverdiene for støy ved boligene med god margin selv ved 12 timers drift og med ugunstig plassering av støykilden i de beskrevne driftsopperasjonene.

Selv om grenseverdiene tilfredsstilles anbefales det å plassere det mest støyende utstyret så skjermet det la seg gjøre. Dette er tatt med i bestemmelsene (pkt. 3.1.2.3) og kan fort gi 10 dB mindre støynivå ved noen av boligene i området.

6.9.2 Støv

Det forventes ikke vesentlig økning i spredning av støv ut over situasjonen med prøveuttak. Støv kan oppstå ved boring, knusing, massehåndtering og transport internt og på atkomstveien. De forventes kun støv i beskjedne mengder. Støv kan effektivt begrenses med ulike typer tiltak som f.eks. avsug (boremaskin), vanning (knusing) og salting (der det kjøres og håndteres masser i tørre perioder.).
Forurensningsforskriften stiller krav om støvnedfallsmålinger for pukkverk med mindre enn 500 meter til nærmeste nabo. I dette tilfellet er det ikke snakk om et tradisjonelt pukkverk der ulike aktører henter masser hele tiden. Massene vil først og fremst bli brukt i prosjekt der

Oveland Utemiljø er leid inn. Det er 500 meter eller mer til nærmeste boliger og fritidsbolig fra selve bruddet der stein sorteres og knuses, men 410 og 470 meter til to naboer fra produktlager og der kjøretøy parkeres i en startfase. Det vurderes at det ikke er nødvendig med støvnedfallsmålinger i utgangspunktet, men dersom nabo krever det og avstanden er under 500 meter. Trolig er eksisterende trafikk på fylkesveien en større kilde til støv ved disse boligene enn masseuttaket.

6.9.3 Grunnforurensning

Det er ikke registrert (miljødirektoratet - grunnforurensning) og vi har ikke kjennskap til forurenset grunn innenfor planområdet. Geolog beskriver kvartsittforekomsten som ren og med liten forurensningsfare fare til omgivelsene og grunnen ved avrenning.

Anleggsmaskiner sertifiseres og vedlikeholdes bl.a. med tanke på at det ikke skal oppstå lekkasje til grunnen.

6.10 Vannmiljø, vannforskriften, vannressursloven

Forholdet til vannmiljø og vannforskriften er utredet av fagkyndig, se vedlegg 7.
Planområdet ligger i Blengsvatnet bekkefelt som drenerer til Blengsvatnet og videre til Hisåa. Det er to små bekker i området.

Blengsvatnet bekkefelt er i «svært dårlig» økologisk tilstand som følge av forsuring. Dette er tiltakets primære resipient. Blengsvatn er i «god» tilstand, men er en oligotrof og kalkfattig innsjø med høy sårbarhet for både partikler og tilførsel av reaktivt nitrogen. For begge forekomstene er kjemisk tilstand ukjent. De har begge miljømål om «god» tilstand innen 2027.

Kvartsitt er en kjemisk nøytral bergart uten syredannende mineraler. Bergarten bidrar derfor ikke til den eksisterende forsuringsbelastningen. Forsuringen som ligger til grunn for den dårlige tilstanden i bekkefeltet skyldes regional, atmosfærisk sur nedbør og er uavhengig av tiltaket. Tiltaksområdet ligger i et lite delnedbørfelt i det store nedbørfeltet som drenerer til Blengsvatn (Blengsvatnet bekkefelt). Det samlede påvirkningspotensialet er av den grunn begrenset. De påvirkningene som er relevante å vurdere nærmere, er partikkelavrenning i anleggsfasen og nitrogentilførsel fra eventuelle sprengstoffrester. I forbindelse med prøveuttak har ikke avrenning vært noe problem. Det er ikke spor etter avrenning i marka utenfor uttaksområdet. Dersom avrenning oppstår, er det regulert to områder (INF1 og INF2) for etablering av sedimentasjonsbasseng (avbøtende tiltak) der vann vil renne ut i de lokale bekkene. Det blir benyttet lite sprengstoff for ikke å ødelegge byggeråstoffet. Derfor er det mindre mengder nitrogen og ammonium som eksponeres for naturen enn i tradisjonelle masseuttak. Ammonium og noen typer nitrogen har den egenskapen at det binder seg til partikler. Det vil da bunnfelles sammen med partiklene. For å overvåke faren for forurensning er det i bestemmelsene stilt rekkefølgekrav til prøvetakning i bekken nord i området, nedstrøms INF1, før ordinær drift og deretter en gang pr. år.

Det er ikke fisk i bekkene i eller langs med planområdet.

Virksomheten skal ha en oljevernberedskapsplan.

Med de avbøtende tiltakene som er beskrevet i planen, har Abiona AS vurdert at påvirkningene vil kunne holdes på et nivå som ikke er til hinder for at miljømålene nås.
I vannmiljørapporten er det konkluderer med at «*tiltaket kan tillates innenfor vannforskriftens rammer forutsatt at alle rimelige avbøtende tiltak gjennomføres. Det viktigste enkelttiltaket er etablering av et riktig dimensjonert sedimentbasseng ved det nordlige avløpspunktet. I tillegg anbefales en oljevernberedskapsplan. Unntak etter vannforskriften § 12 er ikke nødvendig. Masseuttaket ligger i et svært lite nedbørsfelt i forhold til det totale nedbørsfeltet/bekkefeltet rundt Blengsvatn*.»

Masseuttak omfattes av forurensingsforskriften. Ved knusing av stein til byggeråstoff kan det være aktuelt å bruke vann for å redusere støvutslipp. I dette tilfellet er det lite trolig. Dersom det brukes vann tillater forurensningsforskriften at prosessvann uten miljø- eller helseskadelige stoffer/egenskaper kan slippes til sjø- eller ferskvannsresipient dersom maksimalkonsentrasjonen av faststoff/suspendert stoff (SS) i utslippspunktet er under 50 mg/l og dersom utslippet ikke medfører nedslamming i resipienten. Utslippet må heller ikke påvirke vannkvaliteten i primærresipienten slik at tilstandsklassen for resipienten endres. Forurensingsforskriften krever at dersom nevnte krav ikke opprettholdes må prosessvannet enten samles opp og leveres til godkjent mottak eller renses for eksempel ved hjelp av et sedimenteringsbasseng. I dette tilfellet er det snakk om SS og vannet kan renses i de avsatte områdene for sedimenteringsbasseng. Disse vil også ha god effekt på andre miljøgifter om vannet har tilstrekkelig oppholdstid i bassenget, da slike festes til partikler og bunnfelles. I forbindelse med godkjenning av virksomheten vil det bli stilt krav om at det skal gjennomføres representative målinger og beregninger av utslipp i driftsfasen (Jfr. meldeskjema til forurensningsmyndigheten). Det vil bli tatt vannprøver etter at driftskonsesjon er gitt og før det iverksettes drift. Stasjonære virksomheter skal gjennomføre målinger av utslipp til vann første gang innen 1 år etter at forurensingsforskriften trer i kraft for anlegget. For utslipp til vann skal det dokumenteres at utslippene ikke er helse- eller miljøskadelige og hvilke tiltak som er gjort for å hindre nedslamming og for å sikre resipientens tiltaksklasse.

Med foreslåtte tiltak og oppfølging etter forurensningsforskriften forventes det ikke at gjennomføring av planen vil forringe miljøtilstanden i vassdraget eller grunnvannet. Før driftsstart skal det foreligge representative referanseprøver. Måleprogrammet skal angi prøvetakingspunkt, frekvens, analyseparametere, grense- eller tiltaksverdier og korrigerende tiltak ved avvik. Dette følger av forurensningsforskriften § 30-9 b) og punkt 7 i skjema «*Melding til Statsforvalteren om virksomhet etter forurensningsforskriftens kapittel 30: Forurensninger fra produksjon av pukk, grus, sand og singel*». Behovet for videre miljøovervåking skal vurderes på grunnlag av innledende måleresultater og skjerpes dersom utslipp, driftsendringer eller resipientpåvirkning tilsier det.

6.11 Flom

NVE sitt aktsomhetskart for flom viser områder som kan være utsatt for flomfare, se figur 11. For nye tiltak innenfor en slik sone må flomfaren utredes. Avhengig av hvilken fareklasse tiltaket tilhører skal flomfaren utredes for enten 20 års flom (F1), 200 års flom (F2) eller 1000 års flom (F3).

Det planlegges ikke byggverk i planområdet, kun adkomstvei og portabel spisebrakke og toalett. Adkomstveien er skogsbilveg kl. III. Masseuttaket med tilhørende anlegg blir dermed et F1 tiltak og skal være sikret mot en flomhendelse med 20 års gjentaksintervall. Da veien ble bygget var kravet til dimensjonering av rør, stikkrenner og kulverter en 25 til 50 års flom. Etter 1. januar 2026 er kravet endret til å være 50 års flom. Hverken anlegget eller veien hører med andre ord ikke til under fareklasse F2, 200 års flom.

Flomfaren er utredet av Bjerke Hydro AS. Se vedlegg 8 og 11. Det er ikke flomfare i området hvor det skal tas ut masser (SM1), men i bekken langs adkomstveien. I flomrapporten (vedlegg 8) har hydrologen, for å være på konservativ side, beregnet verdier for en 200 års flom og for en vannmengde lik 1000 l/s. I en epost datert 21.09.2026, se vedlegg 11, skriver hydrologen at siden tiltaket ligger i fareklasse 1 og veien er en skogsbilvei i klasse III, er vannmengden som tiltaket skal utredes for, en 50 års flom og lik 700 l/s.

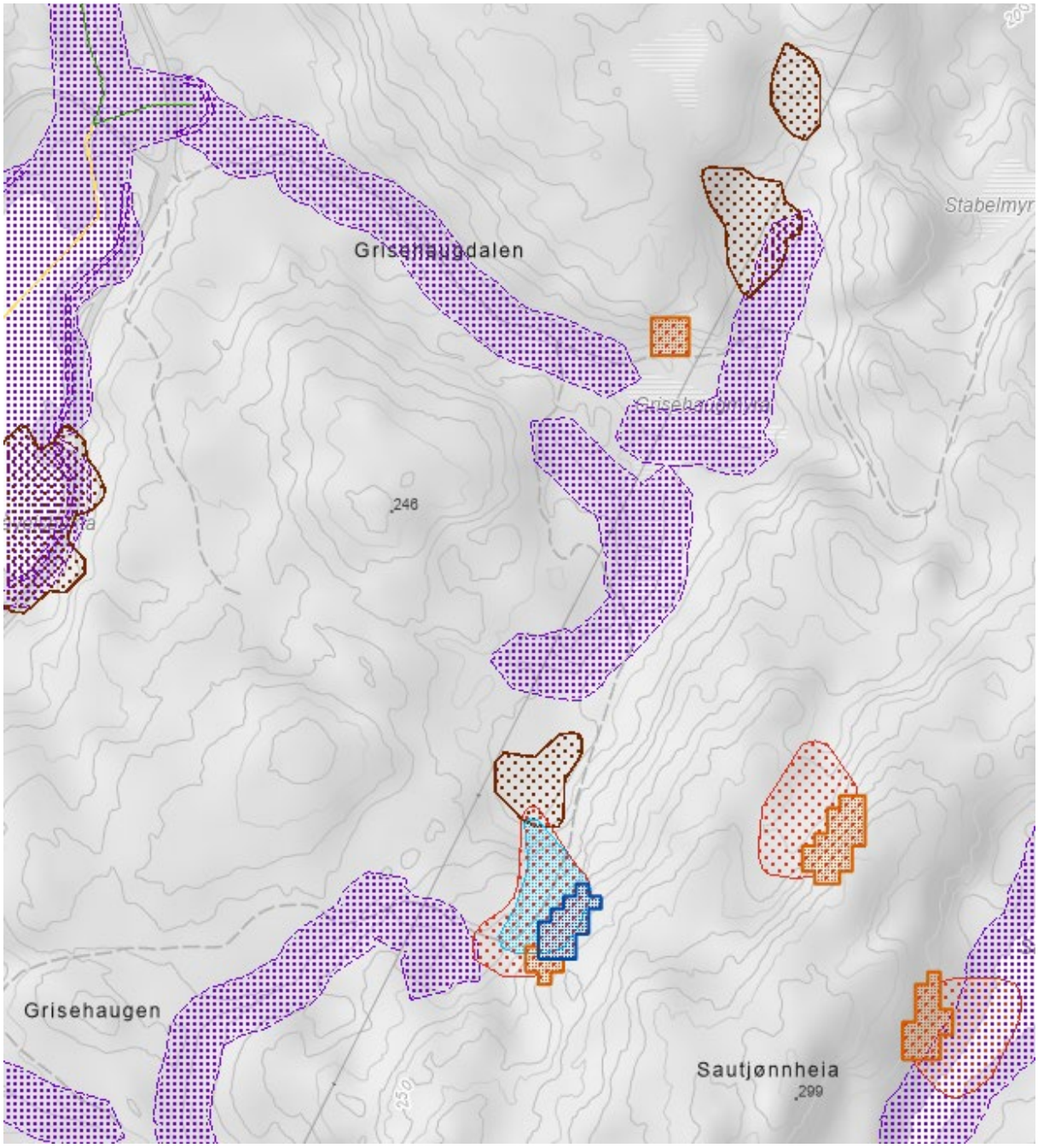
Der bekken krysser adkomstveien på innsiden av fylkesveien (ved bommen) er det to rør ved siden av hverandre gjennom vegen, hhv. 600mm og 300mm. Der bekken krysser vegen

innerst i Grishaugdalen/ved Grishaugmyra ligger det et 700 mm rør. Der starten av bekken krysser veien ved INF1/VS1 ligger det et 400mm rør. Bekken/grøfta langs adkomstveien er på det smaleste 30-40 cm i bunn, 1 meter høy og 1,1 meter brei i toppen, se bilde 5. Det minste tverrsnittet på grøfta/bekken er derfor 0.7 m² og hydrologen bekrefter at både grøfta og diameteren på rørene er tilstrekkelige for å håndtere vannmengden 700 l/s som er en 50 års flom. Da flomvann får plass i bekken og røra er det ikke vist hensynssoner for flom på plankartet og heller ikke beskrevet noen avbøtende tiltak.

Bilde 5: Grøft/bekk langs adkomstveien inn til området, tatt fra øst mot vest/fylkesveien. Bekken i Grishaugdalen renner gjennom fylkesveien ca. 30 meter nord for avkjøringen til planområdet. Her er det en forsenkning i terrenget og et 450 mm betongrør gjennom vegen. Forsenkingen og røret ser ut til å ha tatt unna alle vannmengder opp gjennom tidene. Det er ikke synlige spor etter erosjon. Planlagte tiltak vil ikke føre til økt avrenning i volum eller hastighet, heller en liten reduksjon, da terrenget i 1/4 - 1/3 av nedbørsfeltet gradvis vil endres

fra en hard overflate av fjell til et undersprengt tilnærmet flatt område med tilbakeførte løsmasser der det på ny vil etablere seg vegetasjon.

Figur 11. Utsnitt av NVE atlas. Lilla skravur = aktsomhetsområde flom, rød/blå skravur = atkomsthetsområde snøskred og brun skravur = aktsomhetsområde jord og flomskred.

6.12 Overvann

Overvann kan føre til avrenning til bekk som igjen kan føre til forurensing i Blengsvatn. Det vises til vedlegg 7 Vannmiljø, og vedlegg 8 Flomvurdering der det og er omtale av overvann. Nedbørsfeltene til de to bekkene i området er små. Overvann fra omkringliggende terreng vil renne inn i planområdet og infiltrere sammen med stedlig overvann gjennom den undersprengte grunnen i masseuttaket. Det forventes at den undersprengte og flate grunnen vil magasinere/holde på mer vann enn dagens harde og bratte overflate.

I fagrapportene er det pekt på at det bør settes av plass til å bygge sedimentasjonsbassenger, eventuelt i kombinasjon med fordrøyningsbasseng, der overvann/avrenning fra masseuttaket renner ut i bekkene. To områder, INF1 og INF2, er plassert i hvert sitt bekkeløp der overvann/avrenning fra masseuttaket vil renne inn i disse. Fallet i uttaksområdet til disse områdene for sedimentasjon vil bli ivaretatt i uttaksplanen.

Sedimenteringsbasseng, fordrøyningsbasseng og grøfter kan etableres med naturlig vegetasjon for å bedre renseeffekten.

Sedimenteringsbasseng bør være grunne slik at slammet som avsettes på bunnen av sedimenteringsbassengene enkelt kan fjernes. Volumet kan medregnes i det totale fordrøyningsvolumet. Anlegget må være lett tilgjengelig for maskinelt utstyr og bunnen av sedimenteringsenheten må være tilpasset ønsket slamfjerningsmetode.

Bassengene bør lages så enkle som mulig slik at behovet for ettersyn blir minimalt. Av hensyn til optimal bunnfelling av partikler anbefales lengde/ bredde-forhold på 3:1 – 4:1 for en rolig langsgående strømning i bassenget. Det er viktig at dammene vedlikeholdes og at slam tømmes regelmessig.

Nedenfor sedimentasjonsbassengene er bekkeløpene igjengrodde og dårlig definert. Dette innebærer at vannet bremses opp og renses ved at det felles ut sedimenter, før det når frem til Blengsvatn.

6.13 Skred (snø, jord- og flomskred)

I figur 11 er det vist aktsomhetsområder for skred. Det er ett område med aktsomhet for jord- og flomskred og angitt to områder med snøskredfare. Masseuttaket og planlagte tiltak er tiltak i sikkerhetsklasse S1 iht. TEK17 § 7-3. Reell skredfare er utredet av Skred AS, se vedlegg 6.

I rapporten konkluderes det med at den samlede årlige nominelle sannsynligheten for skred er mindre enn 1/100, og at kravet om sikkerhet mot skred i TEK 17 §7-3 andre ledd er oppfylt. Den stedsspesifikke usikkerheten er vurdert å være liten.

Bergteknisk sikkerhet som oppstår som følge av selve uttaket ivaretas gjennom arbeidsinstruks/prosedyrer og ved tiltak som f.eks. rensk og sikring av stuff og bruddvegger.

6.14 Grunnforhold

I et masseuttak vil det alltid være risiko for ras og steinsprang. Alle uttak skal ha en bergteknisk ansvarlig, jf. mineralloven §2-2 og forskrift til mineralloven § 8-1. Bergteknisk ansvarlig skal blant annet sørge for at driften skjer på en teknisk forsvarlig måte slik at hensynet til arbeidstakere, nærliggende bebyggelse og omgivelsene ellers ivaretas.

6.15 Lokale og regionale virkninger, klima og energi

Bygge- og anleggsbransjen er avhengig av god tilgang på byggeråstoffer. En del av næringen, slik som Oveland utemiljø AS, trenger også spesifikke produkter slik som stein til murer og hellelegging. God tilgang på slike produkter er avgjørende for å få lønnsomhet i bransjen og vil prege mange offentlige og private landskapsrom og bygde miljø. Prøver av massene i dette området viser at de har høy kvalitet og er godt egnet til formålet. Det vises til omtale i kap. 4.10 og vedlagt rapport fra geolog (vedlegg 10).

Det er få heltids ansatte i selve masseuttaket, men utvinningen av byggeråstoff gjør at bedriften kan utnytte ledig kapasitet og sikre sysselsetting i skuldersesongene. Bruken av byggeråstoffet i bedriften sikrer mange arbeidsplasser og har ringvirkninger for annen næring.

Masseuttaket sikrer tilgangen på lokalt byggeråstoff. Dette er positivt for miljøet da man slipper å frakte byggeråstoffet over store avstander. Byggeråstoffene er tunge. Transport av slike masser er kostbart og medfører klimagassutslipp og belaster veisystemet. Det er derfor samfunnsøkonomisk viktig å ha tilgjengelige byggeråstoff av god kvalitet nær der de skal benyttes.

6.16 Risiko- og sårbarhet

Det er utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) basert på metode i samsvar med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) sin veileder fra 2017. ROS-analysen i sin helhet med tabell, risikomatrise og vurdering er vedlagt planforslaget (Vedlegg 9). Risikomatrise for uønskede hendelser og sammenstilling av forslag til tiltak og oppfølging følger i tabell 3 og 4.

Tabell 3: Risikomatriser hentet fra ROS-analyse

Risikomatrise for liv og helse:

		Konsekvens for liv og helse		
		Lav	Middels	Høy
Sannsynlighet	Høy			
	Middels			
	Lav	3 og 6		

Risikomatrise for stabilitet:

		Konsekvens for stabilitet		
		Lav	Middels	Høy
Sannsynlighet	Høy			
	Middels			
	Lav			

Risikomatrise for materielle verdier:

		Konsekvens for materielle verdier		
		Lav	Middels	Høy
Sannsynlighet	Høy			
	Middels			
	Lav	3 og 6		

Tabell 4: Sammenstilling av forslag til tiltak og oppfølging av disse

NR	Risiko	Forslag til tiltak	Oppfølging
3	Flom i vassdrag	Flomfare er utredet. Dimensjonerende grøfter/bekk og rør slik at veien er sikker ved en 50 års flom.	Ingen

6	Skred – snøskred og jord – og flomskred, inkludert sekundær-virkninger	Skredfare er utredet, og vurdert å ikke være til stede for aktuelt tiltak i sikkerhetsklasse S1/100 års gjentaksintervall.	Bedriften skal ha rutiner for arbeide i uttaket, herunder over og under bruddkanten.

Grøfta/bekken langs adkomstveien, og rørene gjennom denne, er dimensjonert for 50 årsflom som er dimensjonerende flom for veien. Det planlegges ellers ikke tiltak utenom sedimentasjons-/fordrøyningsbasseng i starten av de to bekkene.

Skred AS har konkludert med at den samlede årlige nominelle sannsynligheten for skred er mindre enn 1/100, og at kravet om sikkerhet mot skred i TEK 17 §7-3 andre ledd er oppfylt.

Område med snøskredfare utenfor uttaksområdet inngår i regulert vegetasjonsbelte.

Sikkerheten til de som jobber i masseuttaket ivaretas ved tiltak som f.eks. rensk av skrenter og firma sine prosedyrer/arbeidsinstruks.

Sikkerheten til folk som ferdes i området ivaretas ved gjerder og skilting i anleggsperioden og fysiske tiltak som sikringshyller etter endt drift. Disse forholdene ivaretas i forbindelse med søknad om driftskonsesjon, bl. a i drifts- og avslutningsplan.

7. Gjennomføring av plan – økonomiske konsekvenser for kommunen

En gjennomføring av planen medfører ingen økonomiske konsekvenser for kommunen.

Alt ligger til rette, her under infrastruktur, for å sette i gang drift i masseuttaket. Før det settes i gang ordinær drift vil det bli søkt driftskonsesjon hos direktoratet for mineralforvaltning.

8. Oppsummering – forslagsstillers vurdering

Prøveuttak har vist at det er masser av god kvalitet til natursteinsmuring og hellelegging. Resterende masser vil bli brukt til fyllmasse og knust til drenerende masser. Det vil bli sendt inn prøver for å avklare om massene har ønskede kvaliteter til noen av bruksområdene for silikasand. Fagkyndig har uttalt at det ikke vil lønne seg å knuse kvartsitt til sand/betongtilslag fordi knusing og transport er kostbar, og fordi det er god tilgang på naturlig forekommende sand i områdene nær betongblandeverkene i regionen.

Arbeidet med planen og de utarbeidede fagrapportene viser at det er små konsekvenser av tiltaket for naturmiljø, vannmiljø, forurensning til omgivelsene, eller farer.

Masseuttaket vil sikre virksomhetens kontroll med tilgangen til byggeråstoff og arbeidsplasser.

9. Vedlegg

Vedlegg 1 - Kunngjøringsdokumenter, datert 22.10.2025
Vedlegg 2 - Innkomne merknader til kunngjøringsfasen

Vedlegg 3 - Sammendrag og kommentarer til innkomne merknader
Vedlegg 4 - Rapport, Støyvurdering masseuttak Sautjønnheia. Datert 24.02.2026
Vedlegg 5 - Vurdering av naturmangfold og naturtyper, Abiona AS, 15.06.2026
Vedlegg 6 - Utredning av skredfare, Skred AS, datert 20.02.2026
Vedlegg 7 - Vurdering av vannmiljø, Abiona AS, datert 23.06.2026
Vedlegg 8 - Utredning av flomfaren ved masseuttak Sautjønnheia, Bjerke Hydro AS, datert 13.04.2026
Vedlegg 9 - Risiko- og sårbarhetsundersøkelse, datert 09.09.2026
Vedlegg 10 - Geologisk vurdering av kvartsitt forekomst i Sautjønnheia, Froland, Harald Breivik og Ivar Johan Jansen, datert 31.07.2025
Vedlegg 11 - Tilleggsuttalelse fra Bjerke Hydro AS, E-post datert 21.09.2026.
Vedlegg 12 - Snitt planlagt uttak, datert 22.09.2026
Vedlegg 13 - Siktkontroll, datert 30.09.2026
Vedlegg 14 - Vegplan og lengdeprofil, datert 30.09.2026